

Latvijas bibliotēku notikumu apskats (2010.gada janvāris – marts)

RCB — jauna direktore

Sakarā ar Rīgas Centrālās bibliotēkas (RCB) bijušās direktores **Dzidras Šmitas** stāšanos jaunā — Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Kultūras pārvaldes vadītājas — amatā, RCB direktora pienākumus **13.janvārī** sākusi veikt **Doloresa Veilande**.

Rīgas pašvaldības bibliotēku sistēmā D.Veilande strādā kopš 1985.gada. Pēdējos 10 gadus viņa ir bijusi direktora vietniece bibliotekārājā darbā.

Dienas aprūpes centrā testē "Trešā tēva dēla" IT pamatiemaņu apmācību programmu

No 18. līdz 22.janvārim Rīgas Domes Dienas aprūpes centrā bezpajumtniekiem un maznodrošinātajiem iedzīvotājiem Katoļu ielā 57, Rīgas Centrālās bibliotēkas (RCB) izsniegšanas punktā noritēja pilotapmācību kurss centra apmeklētājiem informācijas tehnoloģiju pamatiemaņās gan latviešu, gan krievu valodā. Šo apmācību programmu valsts aģentūras "Kultūras informācijas sistēmas" (v/a KIS) publisko bibliotēku attīstības projekta "Trešais tēva dēls" (3td) ietvaros izstrādājusi SIA "Baltijas Datoru Akadēmija".

Dienas aprūpes centra apmeklētājiem piedāvātā mācību programma sastāvēja no astoņām nodarbību tēmām, kas īpaši piemēlētās iedzīvotāju grupai bez vai ar nelielām priekšzināšanām datoru un interneta resursu izmantošanā. Piesakoties nodarbībai, bija iespējams izvēlēties kādu no tēmām, piemēram, datora

lietošanas pamati, darbs interneta vidē, valsts un pašvaldību institūciju informācija internetā un tās izmantošanas iespējas, sludinājumu dienesti internetā, e-pasta izmantošana saziņai, kā arī pamatiemaņas darbā ar *MC Word*, jo tieši šī programma darba meklētājiem ir nepieciešama, veidojot CV.

RCB izsniegšanas punkta vadītāja Natālija Petrāne: *"Mūsu centrā katru dienu uzturas līdz 100 apmeklētājiem. Ikdienā te ir pieejami trīs datori. Interese par tiem ir ļoti liela, taču cilvēkiem trūka zināšanu, kā tos izmantot. Šīs programmas lielākais ieguvums ir drukātie mācību materiāli, jo tie ļaus mūsu apmeklētājiem pilnveidot prasmes patstāvīgi arī tad, kad nodarbības būs beigušās. Turklāt mācību līdzekļi ir gan latviešu, gan krievu valodā."*

Interese par apmācībām bija tik liela, ka astoņu iepilānoto nodarbību vietā tika organizētas papildnodarbības interneta un sludinājumu portālu lietošanā.

Bibliotekāri sola, ka apmācības turpināsies — katru trešdienu no plkst. 10.00 līdz 12.00 profesionāls bibliotēkas darbinieks RCB izsniegšanas punktā vadīs nodarbības interneta un *Microsoft Office* programmu apguvei ikvienam interesentam.

Pilotapmācības Dienas aprūpes centra apmeklētājiem ļāvušas 3td apmācību programmas veidotājiem pārbaudīt, kā sagatavotie mācību līdzekļi darbojas praksē. Kad tiks veikti nepieciešamie labojumi un papildinājumi, visas publiskās bibliotēkas saņems mācību materiālus, kurus būs iespējams izmantot gan grupu nodarbībām, gan piedāvāt individuālas apmācības, izmantojot drukātos mācību līdzekļus vai e-apmācības moduļus.

(Informāciju sagatavoja v/a KIS projekta 3td komunikācijas vadītāja Sandra Vīgante, RCB Publicitātes nodaļas vadītāja Daina Ģeibaka)

LNB uzsāk vērienīgu krājumu digitalizāciju

22.janvārī no Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) uz SIA "Lattelecom BPO" tika pārvesti pirmie ieskenēšanai atlasītie periodikas un grāmatu krājumi. Ar šo sūtījumu tika uzsākta LNB lielapjoma krājumu digitalizācija, kas nākotnē nodrošinās plašāku kultūrvēsturisko materiālu pieejamību daudz lielākam bibliotēkas lasītāju lokam, kā arī nepieciešamo informāciju ļaus ātri sameklēt.

Šajā sūtījumā skenēšanai tiks iesniegtas 75 000 kultūrvēsturiskā un informatīvā mantojuma lapaspuses — gan žurnāla "Atpūta" numuri, sākot no 1911.gada, gan 30.gados lielu popularitāti guvušā žurnāla "Aizsargs" sējumi, 19.gadsimta beigās Sanktpēterburgā izdotās grāmatas, 20.gadsimta sākumā Rīgā iespiestās grāmatas krievu un latviešu valodā, u.c.

Kopumā Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekta "Digitālās bibliotēkas izveide — 2.kārta" ietvaros tiks ieskenētas un apstrādātas 3 500 000 grāmatu un laikrakstu lappuses, izveidotas to digitālās kopijas un nodrošināta pieejamība internetā.

Sadarbībā ar citām Latvijas atmiņas institūcijām: Latvijas Okupācijas muzeju, Latvijas Nacionālo mākslas muzeju, Rīgas Vēstures un kuģniecības muzeju, Kara muzeju, Cēsu Vēstures un mākslas muzeju, Latvijas Mākslinieku savienības muzeju un Latvijas Valsts arhīvu LNB uzsākusi arī vērienīga projekta "Latvijas padomju nonkonformisma grafikas krājuma pilna saglabāšana un tam nepieciešamās materiāli tehniskās bāzes nodrošinājums" īstenošanu. Projekta laikā šo atmiņas institūciju krājumos esošie grafikas darbi (kopumā 3110 vienības) tiks restaurēti, konservēti, digitalizēti un ievietoti nacionālajā datubāzē. Projektu finansē Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) finanšu instruments. Tas norisināsies līdz 2011.gada 30.aprīlim (plašāk lasiet 15.-16.lpp.).

2010.gada sākumā LNB globālajā tīmeklī (<http://retro3.lnb.lv:12112/retro/home.seam>) publicējusi digitalizēto Mūzikas un audiovizuālo izdevumu nodaļas nošu izdevumu alfabētisko katalogu, kas ietver informāciju par nošu izdevumiem LNB krājumā līdz 2008.gadam.

Šī projekta mērķis ir tradicionālo kartīšu katalogu retrokonversija, dodot iespēju ikvienam interesentam attālināti meklēt un pasūtīt nošu izdevumus no LNB Mūzikas un audiovizuālo izdevumu krājuma. Nepieciešamo risinājumu šo darbu veikšanai — *Retro Web 3.0* — izstrādājusi kompānija *Exigen Services Latvia*, ievērojami samazinot roku darbu un laika patēriņu katalogu kartīšu apstrādei.

Nošu izdevumu alfabētiskais katalogs un Tautasdziesmu un deju kartotēka šobrīd aptver ~ 305 000 bibliogrāfisko aprakstu. Tautasdziesmu un deju kartotēka ietver folkloras aprakstus, kas grupēti pēc ģeogrāfiskā principa: latviešu, krievu un ārzemju folkloras, kas tālāk kārtota pēc kontinentiem: Eiropas, Āzijas, Amerikas un Austrālijas folkloras. Ar starpkartēm izdalītas tautības, piemēram, bolīviešu, čīliešu. Kataloga saskarne pieejama latviešu, angļu un krievu valodā.

Tā kā darbs pie teksta atpazīšanas un indeksēšanas vēl tikai notiek, kataloga lielākajā daļā iespējama meklēšana tikai pēc kataloga starpkartēs dotajiem atslēgvārdiem — autora, nosaukuma.

Kataloga lietošanas pamācība pieejama LNB tīmekļa vietnē: <http://www.lnb.lv/lv/lasitajiem/katalogi-undatu-bazes/kartisu-katalogi/nosu-alfabetiskais-katalogs-pamaciba>. Neskaidrību gadījumā iespējams sazināties ar konsultantu pa e-pastu muzika@lnb.lv vai pa tel. 67282615 bibliotēkas darba laikā. Izdevumus iespējams saņemt LNB Mūzikas un audiovizuālo izdevumu lasītavā.

(Informāciju sagatavoja LNB sabiedrisko attiecību vadītāja Ilze Egle)

Apspriež LNB būvniecības stratēģiju

27.janvārī finanšu ministra Einara Repšes vadībā notika Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) projekta īstenošanas uzraudzības padomes sēde. Kultūras ministrija (KM) padomi iepazīstināja ar iesniegtajiem priekšlikumiem projekta īstenošanas turpmākajai stra-

tēģijai, piedāvājot divus variantus ar atšķirīgiem būvdarbu pabeigšanas termiņiem — 2012.gada novembris un 2014.gada 1.ceturksnis.

Padome uzklaušoja sniegto informāciju un uzdeva KM izstrādāt un iesniegt izskatīšanai valdībā detalizētus scenārijus abu priekšlikumu īstenošanai. Gala lēmumu par LNB ēkas būvdarbu pabeigšanas termiņiem un stratēģiju pieņems valdība.

Sēdē pirmo reizi apspriešanai tika piedāvāti kompleksi LNB projekta īstenošanas varianti, kas ietver visus projekta posmus līdz LNB darbības uzsākšanai jaunajā ēkā.

Pirmais jeb ekonomiskais scenārijs paredz projektu īstenot līdz 2012.gada 18.novembrim, nodrošinot ievērojamu projekta īstenošanas kopējo izmaksu ekonomiju. Īstenojot šo variantu, tiek maksimāli izmantota šābrīža situācija būvniecības tirgū, kad izmaksas darbaspēkam, materiāliem un mehānismiem turpina samazināties. Tādējādi šis ir vērtējams kā valstij un nodokļu maksātājiem ekonomiski un finansiāli izdevīgākais variants, kas nodrošina projekta realizāciju LNB projekta īstenošanas likumā noteiktajos termiņos.

Padomei tika arī norādīts, ka ekonomiskā scenārija īstenošana dod iespēju LNB ēkas darbību sākt 2013.gada 4.ceturksnī, nodrošinot Rīgas kā Eiropas Kultūras galvaspilsētas 2014.gadā un Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā pienācīgu pārstāvniecību.

Otrais jeb ilgstošās realizācijas scenārijs analizē variantu, ja LNB ēkas būvniecības termiņš tiktu pagarināts līdz 2014.gada pirmajam ceturksnim. Termiņa paildzināšana sadārdzinātu LNB projekta īstenošanu pat līdz 17,3 miljoniem latu, neskaitot nākotnes inflācijas riskus. Šādā gadījumā tiktu samazināta šobrīd būvizmaksu indeksācijas (deflācijas) rezultātā radusies labvēlīgā ietekme uz līguma cenu, tādējādi tas vērtējams kā valstij un nodokļu maksātājiem ekonomiski neizdevīgs risinājums. Turklāt būtu jāizdara grozījumi "Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta īstenošanas likumā", pagarinot tajā noteikto LNB projekta īstenošanas termiņu, un LNB ēkas darbība labākajā gadījumā tiktu sākta tikai 2014.gada 4.ceturksnī.

(Informāciju sagatavoja KM sabiedrisko attiecību speciāliste Dace Vizule)

Izsludina jaunu publisko bibliotēku attīstības un inovāciju programmu

Starptautiskā organizācija *eIFL.net* izsludinājusi jaunu publisko bibliotēku attīstības un inovāciju programmu *Public Library Innovation Program (PLIP)*, (<http://plip.eifl.net>), kas paredzēta publisko bibliotēku inovatīvu pakalpojumu nodrošināšanai pārejas un jaunattīstības valstīs. Programma tiks finansēta no *Bill & Melinda Gates Foundation* līdzekļiem. Paredzēts, ka dotāciju kopējā summa trijos tās realizācijas gados būs 1,4 miljoni ASV dolāru.

Mūsdienās visā pasaulē tehnoloģijas ir būtiski ietekmējušas publisko bibliotēku darbu. Programmas

mērķis ir aktivizēt publiskās bibliotēkas izstrādāt inovatīvus pakalpojumus, kas nodrošinātu pilnīgāku pieeju informācijai, tādējādi uzlabojot sabiedrības locekļu dzīves apstākļus, veicinātu jaunu tehnoloģiju un komunikācijas veidu apguvi, atbalstītu mūžizglītību. Šādi pakalpojumi veicinās publisko bibliotēku attīstību un atpazīstamību sabiedrībā, sekmēs sadarbību ar pašvaldībām, uzņēmumiem un citām organizācijām. Paredzēta īstenoto inovatīvo pakalpojumu popularizēšana un ieviešana dažādu valstu bibliotēkās, kā arī inovatīvo ideju ilgtspējas nodrošināšana.

(Informāciju sagatavoja valsts aģentūras "Kultūras informācijas sistēmas" projekta "Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkām" administratore Agrita Sajaļeva)

Latvijas Skolu bibliotekāru biedrība — internetā

Kopš janvāra Latvijas Skolu bibliotekāru biedrībai ir sava tīmekļa vietne www.lsb.lv. Tajā rodama pamatinformācija par biedrību, tās mērķiem un uzdevumiem, kā arī apkopota noderīga informācija skolu bibliotekāriem (likumi, noteikumi, tīmekļa saišu izlase, semināru un konferenču materiāli, labākās darba pieredzes apkopojums, u.c.). Vietnē tiek publicētas jaunākās skolu bibliotēkām adresētās ziņas. Reģistrētiem lietotājiem pieejams forums diskusijām par aktuāliem tematiem. Galerijā publicēti ne tikai nesen notikumu, bet arī vēsturisku mirkļu, piemēram, biedrības (toreiz — Latvijas Skolu bibliotekāru asociācijas) dibināšanas foto.

Izmaiņas Latvijas Bibliotēku padomes sastāvā

Latvijas Bibliotēku padome (LBP) ir sabiedriska konsultatīva institūcija, kas piedalās valsts stratēģijas izstrādē bibliotēku jomā, veicina bibliotēku attīstību un sadarbību, kā arī lēmumu pieņemšanu jautājumos, kas attiecas uz bibliotēku darbību.

LBP darbojas kultūras ministra uzaicināti speciālisti, kuri pārstāv bibliotēkas, bibliotēku nozares nevalstiskās organizācijas un ar bibliotēku nozari saistītas institūcijas. Padomes sastāvā ir 17 locekļi. LBP pilnvaru laiks ir trīs gadi.

No 2010.gada LBP darbojas jaunā sastāvā. Sīkāka informācija LBP tīmekļa vietnē http://www.km.gov.lv/lv/nozares_info/biblio/lb_padome.html.

(Informāciju sagatavoja LR Kultūras ministrijas Bibliotēku nodaļas vecākā referente, LBP sekretāre Linda Langenfelde)

Dobeles bibliotēka uzsāk sadarbību ar dienas centru "Solis"

1.februāri Dobeles novada centrālās bibliotēkas (DB) Bērnu literatūras nodaļa uzsāka līdz šim vēl ne-

bijušu pasākumu ciklu — nodarbības jauniešiem ar īpašām vajadzībām ar mērķi veicināt viņu integrāciju informācijas sabiedrībā.

Dienas centrs "Solis" atrodas netālu no DB jaunajām telpām. Tās ir pieejamas cilvēkiem, kas pārvietojas ratiņkrēslā: izbūvētas slīpās uzbrauktuves, nav sliekšņu un 2.stāva lasītavā var nokļūt ar liftu.

Nodarbību tematika tiek apspriesta ar dienas centra sociālo pedagogu, bet pasākuma aktivitātes plāno un vada bibliotekāres. Februārī organizēti pasākumi "Grāmatu valstība — bibliotēka" (iepazīšanās ar bibliotēku, informācijas meklēšanu, darbošanās pie datoriem), "Ar Tīģeri atbrauca Valentīndiena", "21.ziema olimpiskās spēles". Nodarbību plānā iekļautas jauniešu radošās aktivitātes (zīmēšana, u.c.) un pakāpeniska datorprasmju apguve. Allaž ir sagādāti arī kādi "pārsteigumi" — individuālā horoskopa sastādīšana, piemiņas veltes u.c.

Bez tam jauniešiem ar īpašām vajadzībām nodarbības sniedz iespēju iepazīties ar jaunākajām grāmatām, presi, kā arī sniedz iespēju adaptēties neierastā vidē.

Arī bibliotekārēm šis ir neierasts izaicinājums, kas galarezultātā sniedz lielu gandarījumu.

Pasākumu cikla fotogalerija aplūkojama DB tīmekļa vietnē <http://www.dobelesbiblioteka.lv/index.php?lang=883&p=7858&og=2163>.

(Informāciju sagatavoja DB Bērnu literatūras nodaļas galvenā bibliotekāre Marina Alsberga)

Apstiprina Latvijas akadēmiskā pamattikla izveides nosacījumus

Modernas informāciju tehnoloģijas infrastruktūras pieejamība zinātnes un augstākās izglītības vajadzībām ir viens no galvenajiem priekšnosacījumiem nozaru starptautiski konkurētspējīgai attīstībai un Latvijas spējai iekļauties Eiropas un pasaules zinātniskajos procesos. Lai uzlabotu informācijas sistēmas valsts zinātniskajās institūcijās un augstskolās un iesaistītos vienotajā Eiropas akadēmiskajā tīklā, Izglītības un zinātnes ministrija (IZM), piesaistot Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzekļus, veidos nākamās paaudzes datu pārraides tīklu zinātniskās darbības nodrošināšanai.

2.februāri Ministru kabinets (MK) apstiprināja IZM izstrādātos Ministru kabineta noteikumus Nr.109 "Noteikumi par darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājuma 2.1.1.3.2. apakšaktivitāti "Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai" (<http://www.likumi.lv/doc.php?id=205737>), kas paredz kārtību, kā tiks izveidots Latvijas akadēmiskais pamattikls (LAT). Kopumā šim mērķim plānots izmantot 10 514 363 latus, kas 100% ir ERAF finansējums. Apstiprinātie MK noteikumi paredz, ka projekta iesniedzējs būs IZM, kas projektu īsteno sadarbībā ar vismaz 40 zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētām zinātniskajām institūcijām. Sadarbības partneriem ir noteiktas projekta gaitā iegūto rezultātu piekļuves un izmantošanas tiesības,

kā arī pienākums nodrošināt projekta gaitā iegūto rezultātu ilgspēju vismaz 10 gadus pēc projekta īstenošanas beigām un finansēt iegūto rezultātu uzturēšanas izmaksas projekta laikā un vismaz 10 gadus pēc projekta īstenošanas beigām.

Projekta ietvaros ir plānots iegādāt aprīkojumu un ierīkot savienojumus tikla piekļuves nodrošināšanai lietotājiem, izveidot akadēmiskajiem un zinātniskajiem mērķiem paredzētu pieslēgumu Eiropas un starptautiskajiem akadēmiskajiem tīkliem un globālajam internetam, plānota arī koplietošanas programmatūras iegāde pētnieciskās darbības veikšanai un mobilitātei, kā arī esošo zinātnisko datu centru modernizēšana un jaunu izveidošana.

Noteikumi paredz atbalstīt arī skaitļošanas resursu un datu glabātuvju iegādi, kā arī nodrošināt Latvijas zinātnieku piekļuvi starptautiskajām zinātniskajām datubāzēm. Aktivitātes ietvaros tiek plānota arī zinātnisko institūciju informatīvo sistēmu vienotas integrācijas platformas izveide.

Viens no galvenajiem projekta uzdevumiem — nodrošināt Latvijas pētnieku iespējas aktīvi un pilnvērtīgi iesaistīties Eiropas un pasaules zinātnes norisēs, kā arī nodrošināt pilnvērtīgu zinātnes potenciāla izmantošanu nacionālo interešu un tautsaimniecības attīstībā.

LAT tiek veidots saskaņā ar Latvijas Nacionālo attīstības plānu (NAP) un Eiropas Savienības (ES) politiku. NAP paredz ekonomikas inovatīvo (zināšanu) attīstības modeli, ierādot inovācijām, kas balstītas uz konkurētspējīgu izglītību un zinātņi, būtisku lomu valsts ekonomikas izaugsmē un iedzīvotāju dzīves kvalitātes pieaugumā. Saskaņā ar NAP augstskolām un citām zinātnes un pētniecības institūcijām aktīvi jāiekļaujas Eiropas pētniecības telpā, akumulējot un tālāk attīstot tur uzkrātās vērtības. Atbilstoši ES pamatnostādņiem viens no iekļaušanās priekšnosacījumiem ir ES vadlīnijām atbilstoša moderna nacionālā zinātnes un izglītības tīkla (*National Research and Education Network*) izveide un integrēšana starptautiskajos zinātnes un izglītības tīklos.

(Informāciju sagatavoja IZM Komunikācijas nodaļa)

Gūtenberga galaktika Akadēmiskais tīkls zinātnes sabiedrībai

2010.gada pirmā “Gūtenberga galaktikas” sanāksme, kas notika **4.februārī** Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (LNB), bija veltīta Latvijas akadēmiskā pamattīkla (LAT) izveides aktualitātēm. Par projekta attīstības norisi stāstīja IZM Zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju departamenta direktore **Irina Arhipova**.

“Trešais tēva dēls” demonstrē video stāstus no Latvijas publiskajām bibliotēkām

4.februārī notika valsts aģentūras “Kultūras informācijas sistēmas” (v/a KIS) īstenotā publisko bibliotē-

ku attīstības projekta “Trešais tēva dēls” (3td) ietvaros veidoto bibliotēku lietotāju pieredzes stāstu pirmizrāde. 3td ir izveidojis deviņas video īsfilmas ar mērķi iedvesmot un motivēt esošos un potenciālos bibliotēku lietotājus izmantot publiskās bibliotēkas savas dzīves kvalitātes uzlabošanai. Tie ir deviņi spilgti pieredzes stāsti no dažādām Latvijas vietām par cilvēkiem, kuri, pateicoties bibliotēkām, ir sasnieguši vai atrodas ceļā uz kādu no saviem dzīves mērķiem. Stāstos tiešā un emocionāli uzrunājošā veidā atklājas bibliotēkas ievērojamā nozīme cilvēku ikdienā. 3td komunikācijas vadītāja Sandra Vīgante: *“Stāstu varoņi ir gan bērni, gan viņu vecāki, jaunieši un cilvēki nopietnos gados, bezdarb-niece, mazais uzņēmējs un vienkārša lauku sieviete. Viņu vidū — arī cilvēki ar īpašām vajadzībām. Katram ir savs īpašs stāsts. Visi kopā tie apliecina, ka ceļš uz bibliotēku var būt ceļš uz labāku, piepildītāku dzīvi.”*

Šim 3td komunikācijas projektam bija arī otrs svarīgs uzdevums — atbalstīt bibliotēkas, motivējot valsts un pašvaldību iestādes uzturēt publiskās bibliotēkas kā valsts iedzīvotājiem ļoti svarīgu kultūras, izglītības, socializēšanās centru, kas turklāt daudzus Latvijas pagastos šodien aizstāj pastu, banku un nodrošina citas iedzīvotājiem svarīgas funkcijas. V/a KIS direktors Armands Magone: *“Attīstot un uzturot publisko bibliotēku informācijas sistēmu un infrastruktūru, v/a KIS cieši sadarbojas ar Latvijas pašvaldībām. Gan no valsts, gan pašvaldību atbalsta publiskajām bibliotēkām ir atkarīgs, vai tajās arī turpmāk izdosies nodrošināt datoru un interneta pakalpojumus līdzšinējā kvalitātē un apjomā, kā arī sniegt šos pakalpojumus iedzīvotājiem bez maksas. Līdz šim, pateicoties visu pušu izpratnei, tas mums ir izdevies.”*

Īsfilmas tika veidotas sadarbībā ar neatkarīgo producentu grupu “HansaMedia”. Tās iespējams noskatīties 3td videostāstu kanālā sociālajā medijā www.youtube.com.

(Informāciju sagatavoja sabiedrisko attiecību aģentūras “PR Stils” projektu vadītāja Anna Vilka)

Mobilajās datorklasēs bibliotēkās apgūst naudas taupīšanas metodes

Ja sākumā projekta “Trešais tēva dēls” ietvaros izveidotajos mācību centros datora un interneta lietošanas prasmēs tika apmācīti bibliotekāri, lai viņi varētu sniegt kvalitatīvu pakalpojumu bibliotēku apmeklētājiem, tad kopš 2009.gada rudens aizsācies jauns posms apmācību procesā — apmācības lietotājiem. Tie ir bezmaksas semināri iedzīvotājiem, lai viņi mācētu prasmīgi lietot bibliotēkās piedāvātās daudzveidīgās tehnoloģiskās iespējas.

4.februārī Ogres Centrālās bibliotēkas Mācību klasē notika Naudas plānošanas centra (NPC) kopā ar sadarbības partneriem izveidota praktiska semināru cikla pirmie divi semināri ar nosaukumu “Praktiski rīki un metodes personīgās naudas plūsmas sabalansēšanai”. Semināru cikla dalībnieki apguva, kā, izmantojot dažādus rīkus un interneta resursus, var ietaupīt, sabalansēt savu naudas plūsmu un arī nopelnīt.

Semināros varēja uzzināt par bibliotēkā pieejamiem bezmaksas pakalpojumiem, kā arī apgūt izdevīgākos apdrošināšanas nosacījumus internetā. Eksperti demonstrēja, kā veidot personīgās naudas plūsmas pārskatu, un skaidroja jautājumus, kas saistīti ar iedzīvotāju ienākumu nodokli un gada deklarācijas aizpildīšanu.

Visi semināra apmeklētāji papildus saņēma arī ceļvedi personīgā budžeta plānošanā "Naudas plānošanas ABC" un citus rīkus finansiālās veselības uzlabošanai. Individuālus jautājumus, kā efektīvi vadīt savu finanšu plūsmu, var sūtīt uz e-pastu info@vissparnaudu.lv. Vairāk informācijas NPC tīmekļa vietnē www.vissparnaudu.lv.

(Informāciju sagatavoja NPC sabiedrisko attiecību konsultante Elija Krauze)

LU 68.konferences ietvaros spriež par jaunumiem bibliotēkzinātnē

5.februārī Latvijas Universitātē (LU) norisinājās LU 68.konferences Bibliotēkzinātnes sekcija. Plašāk lasiet: **Dreimane, Jana**. Bibliotēkas un bibliotekāra tēls sabiedrībā: par Latvijas Universitātes 68.zinātniskās konferences Bibliotēkzinātnes sekcijas sēdi 2010.gada 5.februārī Rīgā. *Bibliotēku Pasaule* [tiešsaiste]. Nr.49, 2010 [skatīts 2010. g. 19.maijā.], 12.–15.lpp. Pieejams: http://www.lnb.lv/lv/bibliotekariem/lzdevumi/pielikumi/biblioteku-pasaule/Dreimane_Bibliotekas.pdf.

Savukārt **12.februārī** LU Sociālo zinātņu fakultātē interesentus pulcināja gadskārtējā LU 68.konferences Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcija (plašāk lasiet 33.-37 lpp.).

Tā kā viens no LU bibliotēkas (LUB) galvenajiem darba virzieniem ir apkopot un veicināt piekļuvi informācijai par LU personāla intelektuālo īpašumu un zinātniskās darbības rezultātiem, ar mērķi aktualizēt un popularizēt jaunākos zinātniskos sasniegumus LU, LUB piedāvāja arī konferencē veltītu virtuālo izstādi "Latvijas Universitātes 2009.gada intelektuālie sasniegumi publikācijās". Izstāde aplūkojama LU portālā: <http://www.lu.lv/biblioteka/izstades/virtualas/publikacijas2009/struktura/>. Tajā ietverti LU mācībspēku un zinātnieku 2009.gadā izdoto monogrāfiju, zinātnisko un elektronisko publikāciju apraksti. Informācija par šīm un citām LU akadēmiskā un zinātniskā personāla publikācijām pieejama LUB veidotajā "Latvijas Universitātes zinātnieku publikāciju un vēstures datubāzē", kas regulāri tiek papildināta ar jaunāko informāciju.

Kultūras mantojuma iestāžu pārstāvji atklātā vēstulē pauž satraukumu par dramatisko kultūras finansējuma samazinājumu un aicina pārvērtēt kultūras politiku valstī

9.februārī 10 kultūras mantojuma iestāžu direktori, tajā skaitā Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) direktors **Andris Vilks**, vērsās ar atklātu vēstuli pie Valsts

prezidenta Valda Zatlera, Saeimas priekšsēdētāja Gundara Daudzes, Ministru prezidenta Valda Dombrovka, kultūras ministra Inta Dāldera, paužot satraukumu par pašreizējo kultūras politiku valstī un no tās izrietošo kultūras mantojuma iestāžu nepietiekamo finansējumu, kas apdraud kultūras mantojuma saglabāšanu un izmantošanas iespējas.

Vēstulē uzsvērts, ka Latvijas valsts nepieciešamību savulaik noteica tās tauta savas fiziskās pastāvēšanas, latviešu valodas un kultūras esības nodrošināšanas vārdā. Valsts uzdevums ir nodrošināt Latvijas tautas un kultūras pastāvēšanu un attīstību. Diemžēl kultūras mantojuma iestādes, kuras glabā vairāku gadsimtu laikā sakrātās arhivālijas, grāmatas, muzeja priekšmetus — to, kas Latvijai veidoja par valsti un latviešu tautu par nāciju — dramatiski skāris nežēlīgs budžeta "grieziena" — to, kas Latvijai veidoja par valsti un latviešu tautu par nāciju — dramatiski skāris nežēlīgs budžeta "grieziena". Kultūras mantojuma iestāžu budžeti ir samazināti vairāk nekā par 50%. "Tas ir zaudējums ne tikai nozares darbiniekiem, vēl svarīgāk ir apzināties, ko zaudē un zaudēs sabiedrība. Krīzes laikā cilvēkiem kultūra ir vajadzīga vairāk nekā "treknajos" gados. To pierāda apmeklētāju skaita pieaugums visa veida bezmaksas kultūras pasākumos bibliotēkās un muzejos. Tas parāda, ka kultūras nozīme paplašinās sociālajā virzienā. Tieši šajā laikā ar kultūras pakalpojumiem bez maksas vai par ievērojami zemākām cenām jāpalīdz nodrošināt sociāli neaizsargātās iedzīvotāju grupas. Taču gan muzejiem, gan bibliotēkām ir samazināti līdzekļi krājuma un jaunrades darbu iepirkumiem, arī pasākumu organizēšanai. Turpretī budžeta ieņēmumu daļa gan muzejiem, gan citām kultūras mantojuma iestādēm ir palielināta, labi zinot, ka uzdoto izpildīt nav iespējams. Nevar plānot, ka cilvēkiem ar pašreizējiem ieņēmumiem būs iespējams maksāt par ieejas biļetēm un citiem kultūras pakalpojumiem tikpat, cik agrāk. Mēģinot tomēr nodrošināt kvalitatīvu un pieejamu pakalpojumu, kultūras iestādēm veidosies parādi gan par ēku apsaimniekošanu, ekspluatāciju un glabājamo kultūras vērtību apsardzi, gan darbinieku atalgojuma nodokļu parādi." teikts vēstulē.

Vēstules autori aicina Ministru kabinetu un Finanšu ministriju vērtēt kultūras nozari ne tikai kā valsts finanšu līdzekļus patērējošu nozari, bet kā nozari, kurā ieguldītie līdzekļi attaisnosies ilgtermiņā. Savukārt Kultūras ministriju — principiālāk iestāties par kultūras finansējumu.

"Šis gads atklās jau veikto reformu lietderību. Jau šodien ir skaidrs, ka pieļautas daudzas kļūdas. Sabiedrībā tiek veidots greizs priekšstats par kultūras nozari, liegta virkne kultūras pakalpojumu un samazināts to apjoms, ignorēta esošā likumdošana un starptautiskās konvencijas par kultūras mantojuma saglabāšanu, kā rezultātā apdraudēta kultūras mantojuma nozares turpmākā darbība. (...) Mēs aicinām uz neatliekamu rīcību kultūras mantojuma saglabāšanā, kas palīdzētu sabiedrībai atgūt ticību savai valstij un nodrošinātu nākotni Latvijas kultūrai, tātad arī sabiedrībai un valstij" izskan vēstules nobeigumā.

Pilns vēstules teksts lasāms: Kultūras mantojuma iestāžu atklātā vēstule. *Portāls "Diena.lv"* [tiešsaiste].

2010.g. 20.janv. [skatīts 2010.g. 9.jūn.]. Pieejams: http://www.diena.lv/lat/tautas_balss/lasitaji_raksta/kulturas_mantojuma_iestazu_atklata_vestule.

Vēstule tapusi nākamajā dienā pēc tam, kad vadošie Latvijas nacionālās nozīmes kultūras institūciju pārstāvji: Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas vadītājs Juris Dambis, Valmieras Drāmas teātra direktore Evita Sniedze, Valsts kultūrkapitāla direktors Edgars Vērpe, Latvijas Mākslas akadēmijas rektors Aleksjs Naumovs, Rundāles pils muzeja direktors Imants Lancmanis, Latvijas Nacionālā mākslas muzeja direktore Māra Lāce un Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks tikās ar kultūras ministru Intu Dālderu, lai apspriestu plānotās KM prioritātes un finansējumu nozarei nākamā gada budžetā. Vadošie Latvijas nacionālās nozīmes kultūras institūciju vadītāji paziņojuši par nacionālo institūciju vadītāju apvienības dibināšanu, lai turpmāk sadarbotos kultūras vērtību izpratnes veicināšanai un akcentēšanai. Apvienība plāno aktīvi apmainīties ar informāciju un organizēt kopīgus pasākumus kultūras jomas stiprināšanai. Ņemot vērā šā gada ievērojami samazināto finansējumu, institūciju vadītāji apņēmas aktīvi iesaistīties sarunās par nākamā gada budžeta veidošanu, lai nepieļautu tā samazināšanu nākamgad. Ministrs atzinis, ka šādas apvienības dibināšanai ir pozitīva perspektīva, jo tā palīdzēs kultūras nozari un aktuālos jautājumus pārstāvēt kopīgi, apvienojot spēkus.

(Emīlija Kozule, LETA, 08.02.2010.)

Drošāka interneta diena 2010

9.februārī vairāk nekā 60 valstīs visā pasaulē, arī Latvijā, atzīmēja Drošāka interneta dienu. Šogad kampaņas "Padomā, pirms ievieto internetā!" mērķis bija vērst sabiedrības, īpaši bērnu un jauniešu uzmanību uz personiskās informācijas ievietošanu internetā.

Moderno tehnoloģiju laikmets internetā devis iespēju arī pašiem iesaistīties informācijas telpas veidošanā ar saviem vēstījumiem, fotogrāfijām un videomateriāliem. Veidojot savu tiešsaistes identitāti, katram ir iespēja kļūt par interneta "slavenību". Taču bieži vien tiek aizmirsts, ka, publicējot personīgo informāciju internetā, tā kļūst pieejama ikvienam interneta lietotājam, un, iespējams, būs pieejama internetā arī pēc gada, pieciem vai desmit. Tas var radīt ne vien nepatīkamus mirkļus un emocionālus pārdzīvojumus, bet arī sarežģījumus personīgajā un profesionālajā dzīvē nākotnē.

Lai pievērstu lielāku uzmanību šim jautājumam, izveidots videoklips visās Eiropas Savienības oficiālajās valodās (pieejams: <http://www.youtube.com/watch?v=d9wSoxzBgUY>).

Latvijā Vispasaules Drošāka interneta dienas pasākumus organizēja Interneta asociācijas projects (LIA) "Net-Safe Latvia" (www.drossinternets.lv). Sociālā kampaņa tika atklāta ar diskusiju "Bērnu drošība sociālajos portālos", kurā tika analizēti bērnu un jauniešu ieradumi un tipiskākās kļūdas sociālajos portālos, kā arī

sniegti ieteikumi kā uzlabot bērnu drošību. "Ir būtiski informēt bērnus un jauniešus par to, ka viņiem ir jākontrolē sava tiešsaistes identitāte — izmantojot drošības uzstādījumus, ko piedāvā sociālie tīkli, izvēloties virtuālos draugus, kam var uzticēties, un, publicējot personisku informāciju, padomāt par sekām, kas var ietekmēt mūs ne tikai šodien, bet arī nākotnē. Ir jāzina, ka arī pavisam parastu fotoattēlu ievietošana internetā var radīt nepatīkamus pārdzīvojumus vai pat emocionālu pazemojumu, jo datorā katru attēlu ir pavisam vienkārši pārskatīt, izmainīt vai izķēmot, un pēc tam atkal pārpublicēt," skaidroja LIA izpilddirektors Viesturs Šeļmanovs Plešs. "Ceram, ka mūsu izveidotais portāls www.draudzigsinternets.lv ar interesantiem piemēriem un praktiskiem ieteikumiem palīdzēs baudīt interneta iespējas droši un atbildīgi," uzsvēra Microsoft Latvia vadītāja Daiga Trumpe.

(Informāciju sagatavoja "Net-Safe Latvia" projekta vadītāja Maija Katkovska)

Cēsis no sniega un ledus top Gaismaspils

9.februārī akcijas "Gaismas pils radīšana" laikā Cēsis, Vienības laukumā notika *Gaismaspils* būvniecība no sniega un ledus — miniatūra Rīgā topošās *Gaismaspils* kopija. Pili no Vienības laukumā sastumtās sniega kaudzes cēla Cēsu Mākslas skolas audzēkņi tēlnieka **Matiasa Jansona** vadībā. Celtnes radīšanā piedalījās arī sniega skulptūru veidošanas virtuozs **Eiņārs Vilnis** un mākslinieks **Vilius Matutis**. Savu roku un gaišos prātus radošajā darbībā pielika arī Cēsu Centrālā bibliotēka, Cēsu Kultūras centrs, viesi un interese.

"*Visi grib Gaismaspili! Neskatoties uz saspringto finansiālo situāciju valstī, mēs pierādīsim, ka, izmantojot radošumu un dabas resursus, Cēsīm var būt sava Gaismaspils,*" ar optimismu un humoru akcijas mērķi formulēja idejas autore, galerijas "Dūja" vadītāja **Inese Ciekure**.

(Informāciju sagatavoja Cēsu Kultūras centra Sabiedrisko attiecību un reklāmas speciāliste Daiga Janševska)

Ventspilī bērni darina grāmatas

2009.gada decembrī Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstītā projekta "Zīmējam grāmatu" ietvaros Ventspilī sākās Grāmatu darināšanas akcija bērniem. Ventspils Bērnu bibliotēkā un Ventspils Gāliņciema bibliotēkā mazie ventspīlnieki tikās ar multimākslinieci un bērnu grāmatu autori Ivetu Vecenāni. Mākslinieces dāvētās melnbaltās ilustrācijas bērni varēja pēc saviem ieskatiem komplektēt, izkrāsot, papildināt ar saviem zīmējumiem un aprakstiem un katram veidot savu stāstu — grāmatu par ģimeni, tās ikdienu un svētkiem.

9.februārī no 50 bērnu pašdarināto grāmatu autoriem tika noskaidroti projekta "Zīmējam grāmatu" uzvarētāji — trīs labāko un oriģinālāko darbu autori: Ventspils 1.gimnāzijas 5.a klases skolniece Marija Ivanova, Ventspils 1.pamatskolas 5.klases skolniece Linda Celma un Madara Lāce no pirmsskolas izglītības iestādes "Eglīte" grupiņas "Zīļuki".

Galvenā balva uzvarētājiem — pašdarināto grāmatu digitālo kopiju publicēšana Ventspils bibliotēkas virtuālo izstāžu galerijas <http://e-izstades.ventspils.lv> bērnu zīmējumu sadaļā. Lai jauno autoru darbi piecē arī "Bibliotēku Pasaules" lasītājus: <http://e-izstades.ventspils.lv/kategorijas/apaksizstades/28#0>.

(Informāciju sagatavoja Ventspils bibliotēkas Bērnu bibliotēkas vadītāja Solvita Štekerhofa)

Svinīgi atklāj UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" Latvijas Nacionālo reģistru

Līdzās starptautiskai uzmanībai, kas veltīta pasaules nozīmīgākajam dokumentārajam mantojumam, svarīgi ir arī UNESCO dalībvalstu nacionālie centieni apzināt savu dokumentāro mantojumu, darīt to sabiedrībai pieejamu un novērtētu. Tāpēc UNESCO Latvijas Nacionālā komisija sadarbībā ar Latvijas atmiņas institūcijām ir izveidojusi programmas "Pasaules atmiņa" Latvijas Nacionālo reģistru, kura mērķis ir veicināt Latvijas nozīmīgākā dokumentārā mantojuma saglabāšanu, pieejamību un atpazīstamību Latvijā un starptautiski.

11.februārī Rīgas vēstures un kuģniecības muzejā svinīgā pasākumā Latvijas Nacionālais reģistrs tika atklāts un suminātas pirmās četras reģistrā iekļautās nominācijas: AS "Latvenergo" Enerģētikas muzeja nominētā ievērojamā fotogrāfa un kinooperatora Eduarda Krauca kolekcija ar fotonegatīviem uz stikla pamatnes, kas kalendārā precizitātē ataino Ķeguma spēkstacijas būves gaitu laika posmā no 1936.gada 8.septembra līdz 1940.gada 20.jūlijam; Rakstniecības muzeja un rakstniecības, teātra un mūzikas kolekciju krātuves nominētā Raiņa un Aspazijas savstarpējā sarakste no 1894. līdz 1929.gadam, ko veido gandrīz 2499 vēstules latviešu, krievu un vācu valodā; Tuku ma muzeja nominētās 19 Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss, kuras 20.gadsimta 40.gados un 50.gadu sākumā rakstījuši padomju varas iestāžu represētie, ieslodzījumā vai nometinājuma vietās Sibīrijā nonākuši Latvijas iedzīvotāji saviem tuviniekiem un draugiem uz Latviju vai citām nometinājuma vietām Sibīrijā. Kā ceturtais iekļauts Latvijas Kara muzeja nominētais Latvijas Centrālās padomes Memorands, ko 1944. gada martā izstrādāja Konstantīns Čakste un Fēlikss Cielēns, lai deklarētu nepieciešamību nekavējoties atjaunot Latvijas Republikas faktisko neatkarību un saskaņā ar spēkā esošo 1922.gada Latvijas Satversmi izveidot Latvijas valdību. Kopumā programmas "Pasaules atmiņa" Latvijas Nacionālajam reģistram dažādas Latvijas atmiņas institūcijas un privātpersonas bija iesniegušas 12 nominācijas.

Pasākumu atklāja UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas (LNK) prezidents, programmas "Pasaules atmiņa" Latvijas Nacionālās komitejas priekšsēdētājs, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors **Andris Vilks**, kultūras ministrs **Ints Dālderis** un bijusī Latvijas prezidente, folkloras pētniece, akadēmiķe **Vaira Viķe-Freiberga**.

Saietā tika pasniegts arī oficiālais UNESCO sertifikāts Latvijas Tautas frontes muzejam par Baltijas valstu kopīgi sagatavotās nominācijas "Baltijas ceļš — cilvēku ķēde trīs valstu vienotiem centieniem pēc brīvības" iekļaušanu programmas "Pasaules atmiņa" starptautiskajā reģistrā 2009.gada jūlijā. Savukārt 2001.gadā reģistrā tika iekļauts Dainu skapis.

Svinīgi tika atklāta arī programmas "Pasaules atmiņa" Latvijas Nacionālās komitejas tīmekļa vietne www.atmina.unesco.lv.

(Katrīna Slišāne, LETA, 11.02.2010, 14.10.2009.)

"Zelta krūķis" 2009 — Dobeles Centrālajai bibliotēkai

Vides pieejamības gada balvu "Zelta krūķis" 2009. gada konkursā par humānāko ēku ieguvušas piecas vietas visā Latvijā. Godpilno apbalvojumu 360 dažādu sabiedrisko objektu konkurencē ieguvusi arī Dobeles Centrālā bibliotēka (arhitekts: SIA "ADK birojs", pasūtītājs: Dobeles novada pašvaldība, būvnieks: SIA "Būvfirma L.B.K.").

Pirmoreiz šā konkursa vēsturē balva pasniegta ne tikai ēkai, bet arī "Ideju foruma" e-bibliotēkai.

Dobeles pašvaldības pārstāvjiem balvu pasniedza paralimpiskais čempions Aigars Apinis

Konkursu organizē invalīdu un viņu draugu apvienība "Apeirons" sadarbībā ar Ekonomikas ministriju un Latvijas pašvaldībām. Konkursa ietvaros tiek izvērtētas gada laikā uzceltās un rekonstruētās ēkas, kurām pēc likuma prasībām ir jābūt pieejamām ikvienam.

Konkursa ietvaros tika izveidoti četri videoklipi, kas ironiskā veidā parāda raksturīgākās problēmas, ar kurām cilvēki ar invaliditāti saskaras ikdienā nepieejamā vidē.

Vairāk informācijas apvienības "Apeirons" tīmekļa vietnē www.apeirons.lv.

Seminārs "Franču grāmata kultūru kontekstos"

12.februārī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (LNB) notika seminārs "Franču grāmata kultūras kontekstos", kas tika organizēts sadarbībā ar Francijas Kultūras centru.

Semināra īpašais viesis bija Strasbūras universitātes Nacionālās bibliotēkas direktors un Francijas Universitāšu bibliotēku direktoru asociācijas prezidents **Albērs Puaro**, kurš stāstīja par grāmatas vietu un lomu Francijā elektronisko mediju un e-izdevumu attīstības kontekstā, akcentējot tradīcijas, izaicinājumus un tendences, kā arī rosinot diskusiju par bibliotēku nāciju atmiņas un demokrātijas kontekstā.

Semināru atklāja Francijas Kultūras centra direktors, padomnieks sadarbības un kultūras jautājumos **Žans Lui Lepretrs** un LNB direktors **Andris Vilks**. Literatūrzinātnieks **Ilgonis Bērsons** stāstīja par aizliegtās literatūras pulciņu jeb tā saukto "franču grupu", kas aktīvi darbojās 20.gadsimta 40.gadu beigās un kuras slaveno pirmdienu tematiskais loks bija daudz plašāks nekā tikai mīlestība uz Franciju un franču kultūru.

LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļas vadītāja **Ināra Klekere** iepazīstināja klātesošos ar franču kultūras vēstures liecībām Reto grāmatu un rokrakstu nodaļas krājumā. Savukārt LNB Informācijas resursu attīstības eksperte **Aivija Everte** stāstīja par franču grāmatām LNB krājumā, sniedzot ieskatu šodienā un nākotnē.

(Emīlija Kozule, LETA, 12.02.2010.)

Ārlietu ministrija sadarbosies ar Latvijas reģionu bibliotēkām iedzīvotāju informēšanā ES jautājumos

Ar 2010.gada 1.janvāri Valsts kancelejas iedzīvotāju informēšanas par Eiropas Savienības (ES) jautājumiem koordinēšanas funkciju, tai skaitā arī 32 Eiropas Savienības informācijas punktu (ESIP) koordināciju visā Latvijā pārņēmusi Ārlietu ministrija (ĀM).

12.februārī ĀM viesojās 23 Latvijas reģionu bibliotēku vadītāji, kuru pārraudzībā atrodas ESIP. Tikšanās laikā dalībnieki pārrunāja turpmāko sadarbību ar ĀM iedzīvotāju informēšanā par ES, kā arī tika iepazīstināti ar ES aktualitātēm.

ĀM sadarbosies ar bibliotēkām, gan nodrošinot koordinētu informācijas apriti ES komunikācijas jau-

tājumos, gan rīkojot kopīgas tikšanās un seminārus. Savukārt bibliotēku direktori pauda gatavību turpināt ESIP darbību, uzskatot tos par būtisku bibliotēku sastāvdaļu.

(Informāciju sagatavoja ĀM Informācijas un sabiedrisko attiecību departamenta Preses un informācijas nodaļa)

Reģionālo mācību centru vadītāji apgūst metodiku darbam ar cilvēkiem ar īpašām vajadzībām

15. un 16.februārī valsts aģentūrā "Kultūras informācijas sistēmas" notika mācības 10 bibliotēku Reģionālo mācību centru vadītājiem, kurās tie apguva publisko bibliotēku attīstības projekta "Trešais tēva dēls" (3td) ietvaros izstrādāto audio kursu neredzīgiem cilvēkiem un e-apmācību kursu vārdredzīgiem un cilvēkiem ar kustību traucējumiem metodiku. Reģionālo mācību centru vadītāji iegūtās zināšanas nodos bibliotekāriem savos reģionos, līdz ar to visu Latvijas publisko bibliotēku bibliotekāriem būs iespēja sagatavoties mācību organizēšanai cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, izmantojot šo metodiku. Kursu programmā iekļautas trīs tēmas: IT pamata prasmes, internetā pieejamie informācijas resursi un e-pakalpojumi.

3td apmācību vadītāja Inga Niedra: *"Veidojot apmācību kursus, mācību saturs un forma tika izstrādāti, ņemot vērā, ka lielai daļai cilvēku ar īpašām vajadzībām līdz šim bijušas ierobežotas iespējas apgūt jaunās tehnoloģijas gan veselības, gan citu apstākļu dēļ. Mēs viņiem piedāvāsim unikālu iespēju — apgūt datoru un interneta lietošanu ar bibliotēku starpniecību. Visi mācību materiāli būs pieejami Latvijas vienotajā bibliotēku informācijas sistēmā bez maksas. Apmācot cilvēkus izmantot datoru un internetu, mēs rūpējamies, lai viņi pēc iespējas pilnvērtīgāk integrētos sabiedrībā."*

Gan audio, gan e-apmācību kursi cilvēkiem ar īpašām vajadzībām izstrādāti sadarbībā ar akciju sabiedrību "Datorzinību centrs".

Ventspils bibliotēkas Reģionālajā mācību centrā **15.martā** tika uzsākti divi apmācību pilotprojekti cil-

vēkiem ar redzes traucējumiem. Audio pašmācības kurss "Dators un internets ar JAWS" paredzēts neredzīgajiem, bet kursā "Kā strādāt ar datoru un internetu" jaunas prasmes apgūst vājredzīgie.

Savukārt **16.februārī** Jelgavas Zinātniskajā bibliotēkā (JZB) tika uzsākts pilotprojekts — e-apmācību kurss cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Projekta laikā Jelgavas pilsētas iedzīvotāji, kas ikdienā pārvietojas ratiņkrēslā, apgūs datora un interneta lietošanas pamatprasmes.

No 29.marta līdz 1.aprīlim Naujenes tautas bibliotēkā tika testēta apmācību programma datora un interneta lietošanā, kas sagatavota bērnu namu audzēkņiem. 12 bērnu namu audzēkņi vecumā no 12 līdz 16 gadiem (5 no Daugavpils bērnu nama-patversmes "Auseklītis" un 7 no Naujenes bērnu nama) 4 dienas piedalījās nodarbībās, apgūstot četras dzīvē noderīgas tēmas: ievads fotogrāfiju apstrādē, prezentāciju sagatavošana un izmantošana, saziņa internetā ar e-pasta un Skype palīdzību, bibliotēku un interneta resursi izglītībai un izklaidei.

Pilotapmācības ļaus 3td apmācību programmas veidotājiem pārbaudīt sagatavotos e-apmācību kursus praksē. Ja būs nepieciešams, pēc pilotapmācībām tiks veikti nepieciešamie labojumi un papildinājumi. Tikai tad izstrādātie kursi tiks nodoti lietošanai valsts vienotajā bibliotēku informācijas sistēmā.

(Informāciju sagatavoja v/a KIS projekta 3td sabiedrisko attiecību vadītāja Sandra Vigante)

Reģionu galveno bibliotēku direktori tiek apaļā galdā diskusijās

No 16. līdz 24. februārim Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (LNB) notika 5 LNB Bibliotēku attīstības institūta Bibliotēku konsultatīvā centra organizētās reģionu galveno bibliotēku direktoru, metodiķu, bērnu nodaļu vadītāju, Kultūras ministrijas Bibliotēku nodaļas speciālistu un LNB pārstāvju apaļā galdā diskusijas par 2009.gada nozīmīgākajiem notikumiem bibliotēku nozarē, ieguvumiem, problēmām, jauniem un inovatīviem pakalpojumiem, statistikas rādītāju dinamiku, kā arī citiem aktuāliem darba jautājumiem.

Reģionu galveno bibliotēku direktoru sagatavotās prezentācijas pieejamas LNB tīmekļa vietnē sadaļā "Bibliotekāriem" → "Konferenču, semināru, sanāksmju materiāli" (<http://www.lnb.lv/lv/bibliotekariem/konferencu-materiali/201002/apala-galda-diskusijas-par-2009-gadu-publiskajas-bibliotekas>).

(Informāciju sagatavoja LNB Bibliotēku attīstības institūta Bibliotēku konsultatīvā centra vadītāja Evija Ragozina)

2010 — Lasīšanas gads

18.februārī Rīgas Centrālajā dzelzceļa stacijā norisinājās Lasīšanas gada atklāšanas preses konference. Tajā piedalījās kultūras ministrs **Ints Dālderis**, kurš atklāja arī Lasīšanas gadu simbolizējošo Grāmatu sienā — plašai sabiedrībai pieejamu objektu, kas sniegs

iespēju cilvēkiem publiskā vietā brīvi apskatīt un lasīt jaunākās grāmatas bez maksas. Savas grāmatas lasītājiem Grāmatu sienā piedāvā tādas izdevniecības kā "Zvaigzne ABC", "Jumava", "Valters un Rapa", "Jāņa Rozes apgāds". Grāmatu sienu būs atvērta līdz 2010. gada beigām.

Pirms projekta uzsākšanas, 2010.gada sākumā, pētījumu aģentūra "Compass" sadarbībā ar uzņēmumu "VisiDati.lv" veica pētījumu par lasīšanas ieradumiem, aptaujājot Rīgas un tās apkaimē dzīvojošus 450 respondentus. Pētījuma rezultāti liecināja, ka 32% aptaujāto grāmatas lasa tikai dažas reizes gadā vai pat vēl retāk.

Lasīšanas gada mērķis ir radīt cilvēkos vēlmi lasīt grāmatas. Ideja aktualizēt lasīšanu radās, izvērtējot pašreizējo situāciju sabiedrībā — ekonomiskās problēmas, nospiešību, vitāli svarīgo nepieciešamību paskatīties uz dzīvi plašāk un no alternatīva skatu pun-

cta. Lasīšana būtiski papildina zināšanas un paplašina redzesloku, bagātina valodu un spēju izteikties, kā arī attīsta kritisko domāšanu. Šis ir laiks, kad ikvienam no mums sākt vairāk domāt, iedziļināties un vērtēt, nevis paļauties uz visu, ko saka apkārtējie.

Projekta patrons, kultūras ministrs Ints Dālderis: "Man ir gods būt par šīs iniciatīvas pozitīvās idejas nesēju sabiedrībā, būt par Lasīšanas gada patronu. Kultūras ministrija lasīšanas veicināšanu izvirza kā svarīgu prioritāti un aicina sabiedrību līdzdarboties šajā iniciatīvā gan ar grāmatu lasīšanu, gan ar dažādu aktivitāšu atbalstīšanu, kas veicinātu grāmatu lasīšanu! Šī lieliskā iniciatīva sakrīt arī ar visā pasaulē UNESCO pasludināto Starptautisko kultūru tuvināšanās gadu. Tieši tāpat kā tieša saruna, dialogs, arī grāmata ir tilts, lai labāk izprastu sevi, citas kultūras, iepazītu citas pasaules, pieredzes un idejas." Kultūras ministrs arī uzsvēra, ka ministrija, iestājoties par grāmatu lasīšanas nozīmīgumu, panākusi arī pievienotā vērtības nodokļa likmes samazināšanu grāmatām un puda cerību, ka arī tas palīdzēs grāmatu lasīšanas veicināšanai.

Lasīšanas gada devīze ir "Vairāk nekā viena dzīve". Idejas autoru kolektīva pārstāve, reklāmas aģentūras

“Publicis Riga” direktore **Andra Treibaha**: “Mācoties tikai no savas pieredzes, mēs katrs pieļaujam vienas un tās pašas kļūdas. Grāmatas ļauj katram izdzīvot vairāk nekā vienas dzīves pieredzi, izspēlēt dažādas lomas un atrast savu īsto ceļu.”

Lasīšanas gada ietvaros tiks veicināta arī grāmatu klubu veidošanās un grāmatnīcu un bibliotēku apmeklēšana. Īpaša uzmanība tiks pievērsta zēnu lasīšanas veicināšanai. Notiks reklāmas aktivitātes uz ielām, tiks organizēti grāmatu maiņas punkti, paplašināta projekta tīmekļa vietne www.vairaknekavienadzive.lv, iesaistot projektā sabiedrībā pazīstamas personas.

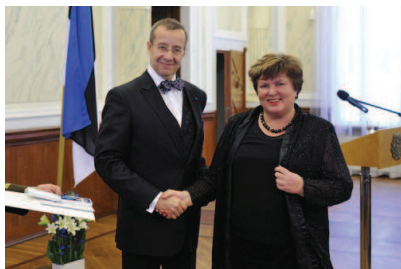
Lasīšanas gads ir atvērts nekomerciāls projekts, kurā aicināta piedalīties visa sabiedrība. Lasīšanas gadu atbalsta: SIA “MMS Communications Latvia” filiāle “Publicis Riga”, Latvijas Nacionālā bibliotēka, Latvijas Grāmatnieku ģilde, Eiropas kultūras galvaspilsētas direkcija, Kultūras ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Valsts izglītības satura centrs, sabiedrisko attiecību aģentūra “PR Stils”, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, valsts aģentūra “Kultūras informācijas sistēmas”, “Ideju Foruma bibliotēka” un daudzi citi.

Projekta norisei var sekot līdzi tā tīmekļa vietnē www.vairaknekavienadzive.lv.

(Informāciju sagatavoja sabiedrisko attiecību aģentūras “PR Stils” projektu vadītāja Kristīne Atraste; Aila Adamsone, LETA, 18.02.2010.)

LU Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas direktorei piešķir Igaunijas valsts apbalvojumu

3.februārī Igaunijas Republikas prezidents Tomass Hendriks Ilvess (*Toomas Hendrik Ilves*) sakarā ar Neatkarības dienu parakstīja lēmumu par valsts godalgu pasniegšanu 97 Igaunijas un ārvalstu pilsoņiem par nopelniem Igaunijas valsts labā. “Igaunija pateicas un novērtē cilvēkus, kas ir ļoti daudz darījuši, lai mūsu valsts būtu droša gan iekšēji, gan ārēji, lai Igaunijas zinātne, kultūra un ekonomika būtu pazīstama ne tikai dzimtenē, bet arī starptautiski, lai Igaunija būtu veiksmīga un vienlaicīgi arī gādātu par saviem cilvēkiem,” sacīja valsts vadītājs. Prezidents T.H.Ilvess valsts apbalvojumus pasniedza **23.februārī**.

Igaunijas Republikas prezidents Tomass Hendriks Ilvess un LU Akadēmiskās bibliotēkas direktore Venta Kocere

Igaunijas Māras zemes ordenis

Māras zemes krusta V šķiras ordenis par Igaunijas – Latvijas kultūras attiecību veicināšanu piešķirts Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas direktorei **Ventai Kocerei**.

(Lāsma Grundule, LETA, 03.02.2010.)

Mērķdotācija pašvaldībām bezmaksas datoru un interneta nodrošināšanai — 316 975 lati

23.februārī Ministru kabinets (MK) atbalstīja Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas (RAPLM) izstrādātos noteikumus (MK noteikumi Nr.163 “Kārtība, kādā piešķir valsts budžeta mērķdotāciju pašvaldībām, lai nodrošinātu iespēju pašvaldību publiskajās bibliotēkās bez maksas izmantot internetu un datorus”, <http://www.likumi.lv/doc.php?id=205745&from=off>) par mērķdotāciju piešķiršanu no 2010.gada valsts budžeta, lai nodrošinātu iespēju iedzīvotājiem pašvaldību bibliotēkās bez maksas izmantot internetu un datorus, kā tas noteikts “Bibliotēku likumā”.

Pašvaldībām piešķirtās mērķdotācijas apmērs ir 316 975 lati. Mērķdotācijas aprēķinātas, pamatojoties uz valsts aģentūras “Kultūras informācijas sistēmas” iesniegto informāciju. Mērķdotācija izmantojama, pašvaldību bibliotēkām apmaksājot izdevumus, kas saistīti ar interneta abonēšanu 2010.gadā, kā arī 1.līmeņa palīdzības dienesta pakalpojumu izmantošanu. Ja pašvaldībai piešķirtā mērķdotācija visas izmaksas, kas saistītas ar šī pakalpojuma sniegšanu, nesedz, noteikumi paredz, ka pašvaldība var noteikt kārtību datoru un interneta bezmaksas izmantošanai pašvaldību publiskajās bibliotēkās.

(Informāciju sagatavoja RAPLM Komunikācijas nodaļa)

Grāmatnieka kunga sālsmaizes pasākumā prezentē “Ūdens kristālu noslēpumus”

23.februārī grāmatnīcā “Jānis Roze”, Blaumaņa ielā 31 Grāmatnieka kungs ar radiem un viesiem atzīmēja savas jaunās viesistabas iekārtošanu.

“Pie Grāmatnieka kunga” turpmāk būs laipni gaidīts jebkurš grāmatu mīļotājs. Ikviens varēs pakavēties jaunu un ne tik jaunu izdevumu sabiedrībā, iedzert kādu tasi tējas, pašķirstīt grāmatas un patērēt ar kādu no Grāmatnieka kunga plašās radu un draugu saimes.

Grāmatnieka kunga viesistabā ir atrodamas ap 4000 ļoti vecas, vecas un gandrīz jaunas grāmatas dažādās valodās. Viedais vīrs uzskata, ka grāmatām ir jāļauj mainīt dzīvesvietu, tāpēc viņa plauktos atrodamos izdevumus ir iespējams iegādāties. Tāpat arī viesistabas plauktos būs laipni gaidītas tās grāmatas, kuru pašreizējie īpašnieki vēlas tām atrast jaunas mājas.

Viesistaba Rīgas centrā ir iekārtota arī tāpēc, lai Grāmatnieka kungs varētu īstenot sen loloto sapni — pavadīt vecumdienas labā sabiedrībā. Tā kā vecais vīrs

ir ļoti viesmīlīgs, grāmatu cienītāji regulāri tiks aicināti uz dažādiem pasākumiem. Jau tuvākajā laikā ir plānotas muzikālas pēcpusdienas, tikšanās ar interesantiem cilvēkiem un grāmatu kluba sanāksmes.

Grāmatnieka kungs visu dzīvi ir ne tikai nodarbojies ar grāmatu tirgošanu un lasīšanu, bet arī vienmēr aktīvi sekojis līdz zinātnes un tehnikas sasniegumiem. Tāpēc tagad viņš ar lielu prieku un aizrautību čivina portālā twitter.com/gramatniekkungs.

Tā kā pats Grāmatnieka kungs ir jau cienījamos gados un viņa baltais kažķis Sokrāts nekādu vēlēšanos palīdzēt mājas darbos neizrāda, abiem saimniekot palīdzēs radu saime: mazmeita Laura, brāļameita Karlīna, svaine Taiga, krustmeita Indra, vedekla Irita un māsīca

Galīna.

Grāmatnieka kunga sālsmaizes pasākumā tika prezentēta arī starptautiski atzītā japāņu zinātnieka Masaru Emoto revolucionārā grāmata "Ūdens kristālu noslēpumi" ("Jāņa Rozes apgāds", 2010). Izmantojot ātrdarbīgu fotografēšanas metodi, doktors Masaru Emoto atklāja, ka kristāli, kas veidojas sasaldētā ūdenī, mainās, ja uz tiem virza noteiktas, koncentrētas domas. Viņš pārliecinājās, ka ūdens, kas plūst no tīriem avotiem, un ūdens, uz ko iedarbojas ar mīlošiem vārdiem, veido mirdzošus, sarežģītus un krāsainus kristālus. Savukārt piesārņots ūdens vai ūdens, ko pakļauj negatīvu domu iedarbībai, rada nepilnīgus, asimetriskus modeļus blāvās krāsās. Šis pētījums sniedz jaunu izpratni par veidiem, kādos iespējams pozitīvi ietekmēt mūsu planētu un veselību. Prezentācijā piedalījās profesors, habilitētais matemātikas doktors **Andris Buiķis**, bioloģijas zinātnieks doktore **Irina Miške** un žurnāliste **Aleksandra Berga**.

(Informāciju sagatavoja SIA "Jānis Roze" reklāmas projektu vadītāja Anna Kleinšmite)

Gūtenberga galaktika Autortiesību rašanās, statuss un nākotne

24.februārī Latvijas Nacionālā bibliotēka sadarbībā ar Gētes institūtu Bibliotēkzinātnes un grāmatniecības vēstures diskusijkluba "Gūtenberga galaktika" ietvaros organizēja tikšanos ar vācu juristu un autortiesību ekspertu, advokātu, juridisko zinātnieku doktoru Tilu Kreiceru (*Till Kreutzer*).

T.Kreicers ir Hamburgas universitātes Hansa Bredova Mediju pētniecības institūta Mediju un telekomunikāciju tiesību pētniecības nodaļas (*Forschungsbereichs Medien- und Telekommunikationsrecht am Hans-Bredow-Institut für Medienforschung an der Universität Hamburg*) asociētais loceklis un Bezmaksas un atklātā koda programmatūras tiesisko jautājumu institūta

(*Instituts für Rechtsfragen der Freien und Open Source Software*) loceklis, portāla www.irights.info/ redaktors un viens no dibinātājiem. T.Kreicera kompetencē ietilpst autortiesības, zīmolu tiesības, datu aizsardzības tiesības un personības tiesības. T.Kreicers kā eksperts piedalījies "Likuma par autortiesību regulējumu informācijas sabiedrībā" sagatavošanā un pieņemšanā.

Autortiesību jurists uzskata, ka Vācijas Autortiesību likums ir novecojis, ka tas nav gatavs digitālā laikmeta izaicinājumiem. Ja agrāk likums galvenokārt attiecās uz autoriem, izdevējiem vai kino industriju, tad šodien, pateicoties digitālo tehnoloģiju attīstībai, gandrīz ikvienam ir iespējams vienlaicīgi būt lietotājam, autoram, producentam un izplatītājam. Tādējādi mūsdienās autortiesības neattiecas tikai uz speciālistiem, bet lielākā vai mazākā mērā uz visiem sabiedrības slāņiem. Internetā šie zināšanu jeb informācijas sabiedrības produkti saturti kļūst brīvi pieejami, notiek apmaiņa ar saturu, tie tiek remiksēti, kopēti. Tas viss ir pretrunā ar šobrīd spēkā esošo autortiesību pamatideju un likumiem.

T.Kreicers piedāvāja Vācijas un Eiropas Savienības autortiesību analīzi, piesakot šo tiesību fundamentālu reformu, respektējot jaunus medijus.

Ar plašāku informāciju var iepazīties Gētes institūta tīmekļa vietnē www.goethe.de sadaļā "Bibliotēkas" – 2010 (<http://www.goethe.de/ins/lv/rig/acv/bib/2010/lvindex.htm>).

Pēc grāmatas ar maku

Jelgavas pilsētas dome nolēmusi, ka Jelgavas Zinātniskajā bibliotēkā (JZB) turpmāk par daļu no grāmatām — izklaides literatūru, bestselleriem, detektīviem, t.i., paaugstināta pieprasījuma izklaides literatūru, kuras iegādei bibliotēkai trūkst naudas — turpmāk būs jāmaksā divi santīmi par diennakti. Savukārt, ja lasītājs uzdāvinās maksas abonementam kādu iespieddarbu, aprēķinot tā aptuveno vērtību, dāvinātājam par šo summu būs iespējams nomāt citas grāmatas.

"Tas ir nabadzības apliecinājums, ka mums jāatgriežas pie maksas abonementa ieviešanas pieprasītai izklaides literatūrai, kā tas bija no 2001. līdz 2006.gadam," atzīst JZB direktore Aija Nadziņa. *"Budžeta līdzekļus, kas patlaban uz visām četrām pilsētas bibliotēkām ir vien 6300 latu vajadzīgo 19 – 20 tūkstošu vietā, pirmkārt tērējam uzziņu, mācību, bērnu un pusaudžu, kā arī latviešu oriģinālliteratūrai, bet populārajai atvēlam to, kas paliek pāri. Šādi var paplašināt izklaides literatūras piedāvājumu,"* stāsta JZB direktore, divu santīmu nomas maksu vērtējot kā simbolisku un atgādinot, ka šā pakalpojuma izmantošana būs brīvprātīga. Ja pieprasījums pēc šāda veida literatūras būs gana liels, gadā varētu iekasēt ap divarpus tūkstošiem latu, par ko pirkt jaunas grāmatas, lēš A.Nadziņa.

Pretēju nostāju paudusi Latvijas Bibliotekāru biedrība. *"Lai arī JZB nodomi iegūt papildu līdzekļus krājuma papildināšanai ir saprotami, nomas maksas ieviešana grāmatām nav pieļaujama, jo tas ir pamatpakalpojums, ko nodokļu maksātājiem jāsaņem par brīvu"* uzsvērusi

organizācijas vadītāja Silvija Tretjakova. Viņa bažījās, ka sakarā ar Jelgavas pilsētas domes lēmumu varētu sākties ķēdes reakcija citās pašvaldībās, kas arī meklē, kā krīzes situācijā izdzīvot.

(*Lāsma Antoneviča, Zemgales Ziņas, Nr.23, 2010, 25.febr., 3.lpp.*)

Latvija saņem 1820.–1917.gada latviešu literatūras krājuma digitalizētu katalogu

25.februārī Latvijas vēstnieks Somijā **Juris Bone** saņēma 1820.–1917.gada latviešu literatūras krājuma "Lettonica" digitalizētu katalogu. Katalogs tiks nodots Latvijas Nacionālajai bibliotēkai tālākai datu apstrādei.

Krājums "Lettonica" ir lielākā ārpus Latvijas esošā Latvijā izdotu grāmatu kolekcija. Tā atrodas Somijas Nacionālajā bibliotēkā — bijušajā Aleksandra jeb Helsinki Universitātes bibliotēkā. Saskaņā ar 1828.gadā Krievijā izdoto cenzūras likumu savulaik viens no krievu cenzūrai nododamiem eksemplāriem bija jānosūta arī minētajai bibliotēkai.

Krājums "Lettonica" satur aptuveni 10 000 vienību, tai skaitā apmēram 7250 grāmatu, 220 gadagājumu laikrakstu, 270 gadagājumu žurnālu un tūkstošiem dažādu brošūru un citu izdevumu.

Krājuma katalogu 20.gadsimta 70.gados veidoja Zviedrijā, Gēteborgā dzīvojošā latviešu bibliotekāre Līvija Vītoliņa. Kataloga digitalizāciju 2010.gadā finansiāli atbalstīja Somijā dzīvojošais uzņēmējs Gaius Jillenbēgels, kura vectēvs ir Lāčplēša kara ordeņa kavalieris. Digitalizācijas projektu atbalstīja Latvijas un Somijas nacionālās bibliotēkas un Latvijas vēstniecība Somijā.

(*Lāsma Grundule, LETA, 25.02.2010.*)

"Latvijas Grāmatu izstāde 2010"

No 25. līdz 28.februārim Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā norisinājās tradicionālā, jau 13.starptautiskā "Latvijas Grāmatu izstāde 2010". Ķīpsala šajās dienās pārvēršas par krāšņu grāmatu pilsētu, kurā tiekas grāmatu rakstnieki, tulkotāji, izdevēji un lasītāji. Izstādes apmeklētāji varēja baudīt autoru priekšlasījumus, piedalīties grāmatu atvēršanas svētkos, tikties ar ievērojamām Latvijas personībām, aplūkot daudzveidīgu grāmatu ekspozīciju, iepazīties ar izdevniecību jaunumiem, iegādāties grāmatas par īpaši izdevīgām izstādes cenām, kā arī "Grāmatu maiņas punktā" mainīties ar citu lasītāju grāmatām.

Diskusija par grāmatu digitālajā vidē

25.februārī Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB) sadarbībā ar Latvijas Grāmatniecības

ku ģildi aicināja uz diskusiju "Grāmata digitālajā vidē. E-grāmata." Diskusijas mērķis — aktualizēt digitālo tehnoloģiju lomu lasīšanas procesā, iepazīties ar jaunākajām lasīšanas ierīcēm, kā arī runāt par e-grāmatu attīstības scenārijiem Latvijā.

Diskusijā tika atzīts, ka elektronisko grāmatu lasīšanas ierīces — e-lasītāji —, kas pamazām ienāk arī Latvijā, iekaro popularitāti pasaulē. Grāmatu nama "Valters un Rapa" "E-lasītāja" projekta vadītājs **Dainis Rudušs** uzsvēra: "Lasītāji elektroniskajām grāmatām ir gatavi, ierīces ir pieejamas, platforma elektronisko grāmatu lejuplādēšanai Latvijā ir tapšanas stadijā, tagad gaidām "jā" vārdu no izdevēju puses." D.Rudušs atzina, ka izdevējus visvairāk biedē pirātisma problēma un nesakārtotais autortiesību jautājums, jo Latvijas autortiesību praksē izdevēju un autoru līgumos nav iekļauta vienošanās par grāmatu piedāvāšanu internetā.

Apgāda "Zvaigzne ABC" valdes priekšsēdētāja **Vija Kilbloka** informēja, ka viņas vadītais apgāds 8.martā prezentēs pirmo grāmatu, ko pārdos elektroniskā for-

Kultūras ministrs Ints Dālderis (no labās) "Grāmatu maiņas punktā" sarūpējis grāmatu par Džonu Lenonu

Vija Kilbloka prezentē sava apgāda pirmo elektroniskā formātā izdoto grāmatu

mātā — Jura Rubeņa un Lorensa Frīmana darbs "Krīzes iespējas". V.Kilbloka atzina, ka elektronisko grāmatu lasītāji veicina grāmatu noietu un jautājums par to, kā izdevējiem iemācīties pārdot saturu arī digitāli un ar to nopelnīt, ir aktuāls.

Diskusijas laikā izcēlās viedokļu sadursme par to, kādai jābūt digitālo grāmatu cenai. V.Kilbloka atzina, ka digitālās grāmatas izmaksas nevar būt zemākas nekā parastās grāmatas izmaksas, jo nepieciešami lieli ieguldījumi grāmatas izveidē un arī digitālās platformas nodrošināšana saistīta ar lielām izmaksām. "E-grāmata" projekta vadītājs **Edgars Ivanovs**, kurš strādā pie elektronisko grāmatu lejuplādēšanas platformas izveides Latvijā, pievienojās V.Kilbloka viedoklim: "Elektroniskās grāmatas cenai ir jābūt līdzvērtīgai parastās grāmatas cenai. Patērētājs maksā par saturu, nevis par papīru, un kvalitatīva satura izveide ir dārga." Diemžēl jau pati ierīce elektronisko grāmatu lasīšanai ir ļoti dārga, tādēļ galvenā motivācija elektroniskās grāmatas iegādei varētu būt zemāka cena. V.Kilbloka piekrita, ka "e-lasītājiem" ir neadekvāti augsta cena un šī iemesla dēļ Latvijā tie tuvākajā laikā lielu popularitāti neiegūs. E.Ivanovs gan norādīja, ka "e-lasītāju" fenomens balsītīs arī uz dažādām ērtībām, piemēram, iegādājoties šo ierīci un tajā lejuplādējot grāmatas, mājās nekrājas grāmatu kaudzes.

"Grāmatu izstādē 2010" aizsāktā diskusija turpinājās **11.martā** LNB.

(Sandra Stepe, LETA, Nozare.lv, 25.02.2010.)

2010 — Latviešu autoru gads bērniem

25.februārī apgāds "Zvaigzne ABC" izsludināja Latviešu autoru gadu bērniem, svinīgi atverot bērnu dzijas antoloģiju "Bērniem skaitāmi dzejoļi".

Plānots, ka visa 2010.gada garumā notiks dažādas aktivitātes, kuru mērķis ir popularizēt latviešu autoru darbus un veicināt bērnu lasīšanu. Piemēram, ar mērķi veicināt aktuālu, interesantu, mākslinieciski augstvērtīgu grāmatu bērniem un jauniešiem izdošanu 25.martā izsludināts konkurss "Zvaigznes grāmata 2010. Latviešu oriģinālliteratūra bērniem un jauniešiem".

Vairākus pasākumus plānots organizēt sadarbībā ar Latvijas Nacionālo teātri (NT). Rudenī Latvijas NT tiks rīkots Latvijas Nacionālais Bērnu lasīšanas kongress, kā arī vienu no darbiem, kas uzvarēs konkursā "Zvaigznes grāmata 2010. Latviešu oriģinālliteratūra bērniem un jauniešiem" plānots iestudēt uz NT skatuves.

Latviešu autoru gads bērniem tiks organizēts arī sadarbībā ar hokeja klubu "Dinamo Rīga", skolām, bibliotēkām un apgāda "Zvaigzne ABC" Skolu informācijas centru. Latvijas skolās tiks organizētas tikšanās ar latviešu autoriem, kā arī atraktīvas viktorīnas un konkursi, kuru laikā skolēni labāk varēs iepazīties ar latviešu rakstniekiem un latviešu literatūru.

(Preses relīzes, LETA, 23.02.2010., 24.02.2010., 25.03.2010)

Lielie lasīšanas svētki

28.februārī izstādes ietvaros jau septīto reizi tika rīkoti **Lielie lasīšanas svētki** — Vislatvijas lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu žūrija" 2009.gada lasīšanas maratona noslēguma pasākums. Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centra (LNB BLC) speciālistu izveidotā, Valsts kultūrkapitāla fonda (VKKF) un pašvaldību finansētā lasīšanas kampaņa, kas jau 9.gadu noris visā valstī, liecina, ka lasītsprieks nav zudis! 10 tūkstoši lasīšanas ekspertu Latvijā un latviešu diasporas centros Austrijā, Nīderlandē, Somijā un Amerikā 2009.gada "Bērnu žūrijā" darbojās 444 bibliotēkās un skolās. 54 tūkstoši elektronisko publikāciju internetā par pagājušā gadā lasīto un apspriesto vedina uz domām, ka lasītāji bērni ir aizrautīgākie grāmatmiļļi!

Veselu gadu žūrija, kurā darbojas bērni no 6 līdz 16 gadu vecumam, rūpīgi strādājusi un nominējusi populārākās bērnu grāmatas. Ar savu dedzību "Bērnu žūrijas" eksperti ir aizrāvuši daudzus savus skolas biedrus un draugus, brāļus un māsas. Visiem, kuri strādā grāmatniecības jomā, nav lielākas atzinības kā mazo lasītāju vērtējums: bērni neliekuļo, ja grāmata ir garlaicīga, viņi atklāti žāvājas, neņemot vērā autoritāšu viedokļus, bet, ja viņiem lasītais patīk, sajūsma ir nevirtota!

Ķīpsalas pasākumā paši bērni pasniedza savu balvu — šokolādes grāmatu — populārāko grāmatu autoriem, tulkotājiem, ilustrētājiem, izdevējiem. To svētkiem jau vairākus gadus piedāvā skaistu saldumu ražotājs SIA "Eisako". Nepārspēta žūrijas aktivitāšu un iesaistīto bērnu ziņā jau daudzus gadus pēc kārtas ir Saldus pilsētas bibliotēka, tādēļ tā ieguva šokolādi ar grāmatas "Mēnesim robs" noformējumu. Ojāra Vācieša dzejolis "Mēnesim robs" visos Saldus bērnudārzos ir tik ļoti iemīļots, ka bibliotekāres ar grāmatas lasījumu tos apmeklējušas vai katru nedēļu. Pašu veidotā bilžu grāmatas "filma", teatralizētais uzvedums, zīmēšanas darbnīcas un izstāde piesaistījusi bibliotēkai pašu mazāko lasītāju un viņu vecāku nedalītu uzmanību.

"Bērnu žūrijas" 2009.gada kolekcijā bija iekļautas 8 izdevniecību jaunākās grāmatas: "Zvaigzne ABC", "Jāņa Rozes apgāds", "Liels un mazs", "Pētergailis", "Jumava", "Lietusdārzs", "Atēna", "Valters un Rapa".

Iepriecina, ka bērnu augstāko novērtējumu saņēmuši septiņi latviešu oriģinālliteratūras darbi. Tas nozīmē, ka ir izdevies izaudzināt lasītājus nacionālajai bērnu un jauniešu literatūrai.

2009.gada "Bērnu žūrijas" lasīšanas ekspertu vērtējums

1.–2.klašu grupā

Šī ir bijusi lielākā "Bērnu žūrijas" grupa — tajā piedalījušies 3403 bērni, arī vairāki simti sešgadnieku no bērnu dārza grupiņām.

1.vieta. **Cielēna, Māra. Teo un Mūmite.** Māksl. Irēna Lūse. Rīga : Lietusdārzs, 2008. 80 lpp. (931 balss)

2.vieta. **Geislers, Ulijs, Jakobs, Ginters.** *Vislabākās zāles ir smiekli.* Tulk. Meldra Bērziņa. Rīga: Jumava, 2008. [25] lpp. (898 balsis)

3.vieta. **Vācietis, Ojārs.** *Mēnesim robs.* Māksl. Reinis Pētersons. Rīga : Liels un mazs, 2008. [37] lpp. (816 balsis)

3.–4.klašu grupā

Šajā vecumgrupā startējuši 2786 bērni — tā ir otra lielākā vērtētāju grupa.

1.vieta. **Havukainen, Aino, Toivonena, Sami.** *Tatu un Patu iepazīst profesijas.* Tulk. Maima Grinberga-Preisa. Rīga : Jumava, 2008. 31 lpp. (957 balsis)

2.vieta. **Šehovcovs, Antons.** *Ēzopa fabulas komiksos.* Rīga : Zvaigzne ABC, 2008. 47 lpp. (632 balsis)

3.vieta. **Rodāri, Džanni.** *Sīpoliņa piedzīvojumi.* Tulk. Silvija Ķuze. Rīga : Zvaigzne ABC, 2008. 251, [2] lpp. (611 balsis)

5.–7.klašu grupā

Šajā grupā grāmatas vērtējuši 2050 eksperti.

1.vieta **Samauska, Ieva.** *Eņģelītis.* Māksl. Inga Actiņa. Rīga : Zvaigzne ABC, 2008. 191, [1] lpp. (585 balsis)

2.vieta. **Rungulis, Māris.** *Sniega cilvēki.* Māksl. Agija Staka. Rīga : Zvaigzne ABC, 2008. 92, [3] lpp. (465 balsis)

3.vieta. **Bērziņš, Māris.** *Resnais svešinieks, jeb, 5. A klases skolnieka Kristera, viņa draugu un nepārspējamā Čūkmena pārdzīvojumi un piedzīvojumi.* Māksl. Rūdolfš Šorno. Rīga : Liels un mazs, 2008. 108, [1] lpp., [1] lpp. iel. (451 balss)

8.–9.klašu grupā

Šī ir skaitliski mazākā žūrijas grupa — 1659 ekspertu —, taču visprofesionālākā, jo daudzi no vērtētājiem "Bērnu žūrijā" darbojas jau no pirmās klases.

1.vieta. **Gailīte, Anna Skaidrīte.** *Patricijas dienasgrāmata.* Rīga : Zvaigzne ABC, 2008. 215 lpp. (502 balsis)

2.vieta. **Gavalda, Anna.** *35 kilogrami cerības.* Tulk. Valērija Lasovska. Rīga : Atēna, 2008. 77, [1] lpp. (368 balsis)

3.vieta. **Skots, Maikls.** *Alķīmiķis. Nemirstīgā Nikolasa Fleimela noslēpumi.* Tulk. Ināra Eglīte. Rīga : Jumava, 2008. 302, [1] lpp. (298 balsis)

Taču, lai dižķībele šo lielisko tradīciju nepārtrauktu, nepieciešams visas sabiedrības atbalsts. Pirmo finansējumu programmas turpināšanai ir piešķīris VKKF, bet tālāk sekos grūts un sarežģīts finanšu piesaistes darbs — sabiedrības ziedojumu vākšana lasīšanas veicināšanas programmai "Bērnu žūrija" un atbalstītāju meklēšana, izmantojot portālu www.ziedot.lv.

Vairāk: programmas "Bērnu žūrija" emuārā www.bernurizija.lv.

(Informāciju sagatavoja LNB BLC vadītāja Silvija Tretjakova)

Jaunākais kultūras patēriņa pētījums liecina: cilvēki izvēlas bezmaksas kultūru

Lai noskaidrotu Latvijas iedzīvotāju kultūras patēriņu, kopš 2006.gada tiek veikts ikgadējs pētījums. Februārī Valsts prezidenta Stratēģiskās analīzes komisija (SAK) publiskojusi jaunāko pētījumu par kultūras patēriņu Latvijā 2009.gadā. Pilns pētījuma teksts pieejams SAK tīmekļa vietnē <http://www.saki.lv/viedokli/368-kulturaspaterins>.

Vai deviņi kultūras pasākumu apmeklējumi gadā vienam Latvijas iedzīvotājam ir daudz vai maz? Kādi ir kultūras finansējuma pamatuzdevumi? Kā kultūras patēriņš ataino sabiedrības etniskās integrācijas stāvokli? Vai Latvijas iedzīvotājiem, tāpat kā nīderlandiešiem, vajadzētu izsniegt *vaučer*us atvieglinātai kultūras piekļuvei? Šos un citus aktuālus jautājumus kultūras jomas eksperti apsprieda diskusijā "Kultūras patēriņa tendences Latvijā", kas **25.martā** notika Latvijas Kultūras koledžā (LKK).

2009.gadā kultūras patēriņš kopumā krities līdz 2005.gada līmenim. Samazinājusies iedzīvotāju līdzdalība maksas kultūras aktivitātēs, savukārt pieaudzis to cilvēku skaits, kas bauda bezmaksas kultūru — tajā skaitā arī lasa grāmatas. Piemēram, 70% Latvijas iedzīvotāju 2009.gadā skatījušies televīzijā kultūras raidījumus, 69% lasījuši grāmatas, 56% apmeklējuši baznīcu.

Prezentējot pētījumu, SAK priekšsēdētājs **Roberts Ķīlis** kā piemēru minēja Nīderlandes Karalisti, norādot, ka tur kultūras politikas galvenais mērķis ir pilsoņu kultūras līdzdalības kāpināšana. Tātad Nīderlandē šāds pētījums tiktu uzskatīts par valsts nozīmes atziņu kopu, un arī Latvijā tas paver iespējas izdarīt daudz vērtīgu, rīcībpolitiskā noderīgu secinājumu, viedinot dziļāk analizēt pētījumu, uzsvēra R. Ķīlis. Izrādās, salīdzinot ar citām valstīm, piemēram, Jaunzēlandi, Latvijas iedzīvotāju kultūras patēriņš sevišķi neatšķiras. Dati rāda, ka muzeju un teātru apmeklējam praktiski vienādā intensitātē. Nepamatotas izrādās bažas par to, ka sabiedrība ar katru gadu lasa aizvien mazāk. R. Ķīlis norādīja, ka tikai ASV grāmatu lasīšana gājusi mazumā. Citur, piemēram, Lielbritānijā, Francijā, Norvēģijā cilvēki lasa pat vairāk nekā pirms 30 gadiem.

R.Ķīlis rosināja domāt par to, ka Latvijā tā vietā, lai stimulētu kultūras piedāvājumu, drīzāk vajadzētu domāt par pieprasījuma pusi, kā piemēru vēlreiz minot Nīderlandes kultūras politiku, kas paredz *vaučeru* un speciālu kultūras karšu izsniegšanu iedzīvotājiem, lai tādējādi mudinātu viņus bez maksas vai ar ievērojamām atlaidēm patērēt pašu izraudzītus kultūras produktus. Eksperti diskutēja arī par to, cik lietderīgi Latvijā tiek izlietots kultūrai paredzētais finansējums.

Īpašu satraukumu ekspertu vidū radīja viens no pētījuma secinājumiem. Izrādās, latviski runājošie kultūru Latvijā patērē gandrīz uz pusi vairāk nekā tie, kuru ģimenēs runā kādā citā valodā. Šādi dati ekspertus vedināja uz secinājumu par nepieciešamiem uzlabojumiem

etniskās integrācijas jomā Latvijā. R.Ķīlis norādīja, ka kultūra lieliski var kalpot kā integrācijas instruments.

Kultūras patēriņa dinamika nākotnē nav precīzi prognozējama. Pat, kad iedzīvotāju ienākumi atkal paaugstināsies, nevar droši teikt, ka tāpēc viņi vairāk sāks tērēt kultūrai. Pilnīgi iespējams, sabiedrība atsāks dzīties pēc sociālā statusa precēm. Tad, lai piesaistītu auditoriju, pašai kultūrai, iespējams, vajadzēs kļūt par statusa precī, minējumos dalījās SAK priekšsēdētājs. Bet izpratni kultūras jautājumu attīstībā valsts līmenī sekmētu humanitārās un eksaktās izglītības līdzsvars politisko amatu ieņēmēju vidū. Savukārt, noteikts kultūras patēriņa minimums varētu tikt pieskaitīts cilvēktiesībām, jo tas ir elementārs instruments, lai cilvēks varētu dzīvot un iekļauties sabiedrībā, atzina eksperti. (<http://www.saki.lv/viedokli/430-vai-iespja-patrt-kultru-ir-cilvktiesbas->)

Pētījums raisījis diskusijas arī medijos: *“Dienzēl pētījumā fiksētas vien vispārējās likumsakarības, padziļināti nepētīt atsevišķas nozares, piemēram, ko pērn cilvēki lasīja, ko skatījās kino, kas ietekmējis viņu uzvēli utt. Tāpat pētījuma anketā nav iekļauti jautājumi par pēdējos gados ļoti populāriem kultūras kanāliem — piemēram, vai un cik bieži lejupielādējat filmas un mūziku internetā, vai klausāties radio, lasāt presi utt. Kopumā pētījums rāda ne tik daudz to, kas kultūras un izklaides nozarē interesē Latvijas iedzīvotāju, bet vairāk — ko šodien varam atļauties.*

Kādu secinājumu vajadzētu izdarīt kultūrpolitikas veidotājiem? Pašlaik visām kultūras institūcijām tiek samazināts valsts finansējums, pamatā budžetus griežot matemātiski. Kultūras organizācijas spiestas, no vienas puses, samazināt savas darbības apjomu un darba laiku, no otras puses, arvien vairāk pelnīt, lai segtu deficitu. Nez vai šāda pieeja kultūras institūcijām palielina manevra iespējas, lai kultūras pasākumiem krīzes periodā varētu samazināt cenas un palielināt bezmaksas pasākumu klāstu. Domāju, ka krīzes apstākļos vienam no kultūrpolitikas uzstādījumiem vajadzētu būt par valsts naudu uzturēto kultūras organizāciju durvju atvēršana tiem, kam šobrīd iespēja piedalīties sabiedriskajās un kultūras aktivitātēs ir samazinājies.” (Zane Radzobe, Diena, Kultūras Diena, Nr. 7, Nr. 43, 2010, 20.febr., 7.lpp.)

Semināru cikls “No pagātnes uz nākotni: krājuma daudzveidība, krājuma saglabāšana, informācija visiem”

Jau trešo gadu reizi ceturksnī Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā (LU AB) notiek semināri ciklā “No pagātnes uz nākotni: krājuma daudzveidība, krājuma saglabāšana, informācija visiem”. Semināru cikla klausītāju vidū ir saglabāšanas darba speciālisti — restauratori, krājuma glabātāji un citi interesenti —, ne tikai no Rīgas vadošajiem muzejiem, arhīviem un bibliotēkām, bet arī no Tukuma, Cēsīm, Jēkabpils, Ventspils.

Lekcijas nosacīti veido trīs bloki. Pirmais — UNESCO dokumentālā mantojuma saglabāšanas programma

“Pasaules atmiņa”. Otrais — preventīvās saglabāšanas teorija un prakse, ieskaitot šobrīd populārās digitālās tehnoloģijas. Trešais — t.s. materiālmācība: informācija par papīra, pergamenta, ādas, koksnes u.c. materiālu izcelsmi un novecošanas procesiem.

Lekcijas lasījuši tādi speciālisti kā Rīgas celtniecības koledžas direktore, ķīmijas doktore **Irēna Lūse**, Latvijas Koksnes ķīmijas institūta vadošā speciāliste, ķīmijas doktore **Ļubova Beļkova**, Rīgas Tehniskās universitātes asociētais profesors, inženierzinātņu doktors **Mārcis Dzenis**, Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) direktors **Andris Vilks**, Valsts arhīvu Restaurācijas laboratorijas direktore, inženierzinātņu maģistre **Māra Sprūdža**, kā arī krājuma saglabāšanas darba praktiķi — LU AB dokumentālists **Valdis Mazulis**, Kanādas Bibliotēkas un arhīvu speciālists **Andris Ķesteris**, Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas “Letonica” vadītājs **Uldis Zariņš**, u.c.

2010.gadā tradicionālajiem semināru organizētājiem no Latvijas arhīviem un LU AB pievienojās UNESCO Latvijas Nacionālā Komisija un UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas Nacionālā komiteja.

1.martā LU AB notika pirmais 2010.gada seminārs. Tā galvenās tēmas bija: Audiovizuālo arhīvu saglabāšanas problēmas, Pasaules digitālās bibliotēkas projekts, pirmās nominācijas UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā.

Viens no interesantākajiem bija Kanādas Bibliotēkas un arhīvu (KBA) speciālista, Baltijas Audiovizuālo arhīvu padomes (BAAP) valdes locekļa **Andra Ķestera** referāts, kurā tika apskatīti tādi temati kā baltiešu vēstures dokumentēšana, baltiešu arhīvi trimdas zemēs un to nākotne, finanšu trūkuma ietekme uz arhīvu un bibliotēku darbu. A.Ķesteris informēja, ka pašlaik viņi kopā ar kolēģi veido dokumentālu filmu par baltiešiem pasaulē un to vēsturi. Referents pastāstīja par Latviešu Nacionālās Apvienības Kanādā (LNAK) arhīviem, kā arī par projektiem, kas iecerēti latviešu vēstures dokumentēšanā, piemēram, video intervijas ar latviešiem Kanādā. Viņš uzdeva provokatīvu jautājumu: vai visi trimdas arhīvi būtu jāsapako kastēs un jāšūta uz Latviju? Arī trimdas vēsture vēl turpina veidoties, tā nav apstājusies. A.Ķesteris iepazīstināja gan ar KBA problēmām un risinājumiem finanšu trūkuma apstākļos, gan ar BAAP darbību, kas šogad organizēs konferenci Rīgā. Tika runāts arī par nepieciešamību apzināt materiālus, kas atrodas trimdas latviešu mājās, lai cilvēkam aizejot aizsaulē, svarīgas vēstures liecības neaizietu zudībā. Šādos jautājumos būtu iespējams sadarboties ar Pasaules Brīvo Latviešu Apvienību. Latviešu arhīvu materiāli atrodas dažādās mītņu zemēs, arī piem., Brazīlijā, un ir jāmeklē veids, kā šos materiālus apzināt un izpētīt.

LNB pārstāvis Uldis Zariņš iepazīstināja ar Pasaules digitālo bibliotēku (*World Digital Library*, PDB) — UNESCO un ASV Kongresa bibliotēkas kopīgu projektu, par kura partneri nesen ir kļuvusi arī LNB. Publisku darbību PDB uzsāka 2009.gadā. Tās mērķis ir veicināt starptautisko un starpkultūru sapratni, kā arī mazināt

digitālo plaisu valstīs un starp valstīm. Vairāk par bibliotēku tās tīmekļa vietnē www.wdl.org.

Semināra otrajā daļā UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Kultūras, komunikāciju un informācijas sektoru vadītāja **Anita Vaivade** stāstīja par UNESCO programmu "Pasaules atmiņa" un Latvijas dalību tajā. A.Vaivade informēja, ka nākamais pieteikumu cikls programmas "Pasaules atmiņa" Latvijas nacionālajā reģistrā ir plānots 2011.gadā, un aicināja atmiņas institūcijas aktīvi iesniegt savus pieteikumus.

Semināra turpinājumā tika prezentētas 2009.gadā Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautās 4 nominācijas, kas katra savā veidā atspoguļo Latvijas un latviešu tautas vēsturi un caur konkrētu cilvēku pieredzi stāsta par būtiskiem notikumiem tautas pagātnē.

Vairāk informācijas: www.atmina.unesco.lv.

(Informāciju sagatavoja LNB Mūzikas un audiovizuālo izdevumu nodaļas vadītājas vietiece Zane Grosa un LU AB Krājuma saglabāšanas nodaļas vadītāja Inta Rudzīte)

Ventspils bibliotēkas Galveno bibliotēku turmāk vadīs Astra Pumpura

No 1.marta Ventspils bibliotēkas direktora vietnieces — Galvenās bibliotēkas vadītājas amatā iecelta **Astra Pumpura**. Līdzšinējā Ventspils bibliotēkas Galvenās bibliotēkas vadītāja Margarita Marcinkeviča kļuvusi par Ventspils muzeja direktori.

A.Pumpura Ventspils bibliotēkā pavadījusi visu savu līdzšinējo darba mūžu. 1979.gada 10.septembrī, paralēli studijām (1979.–1985.gads, Latvijas Universitāte (LU)), diploms bibliotēku zinātnes un bibliogrāfijas specialitātē viņa sākusi strādāt Ventspils Centrālajā zinātniskajā bibliotēkā (VCZB) par bibliogrāfi, 1987.gadā kļuvusi par vecāko bibliotekāri, 1989.gadā — Komplektēšanas un apstrādes nodaļas vecāko redaktori, bet no 1997.gada 6 gadus vadījusi VCZB Komplektēšanas un apstrādes nodaļu. 2003.gadā, kad Ventspils bibliotēkā izveidoja Automatizācijas nodaļu, A.Pumpura kļuva par tās vadītāju un vadīja nodaļu 7 gadus.

2007.gadā A.Pumpura ieguvusi profesionālo maģistra grādu informācijā un bibliotēkzinībās LU Sociālo zinātņu fakultātes Informācijas un bibliotēku studiju

nodaļā. 2004.gadā LU profesionālās pilnveides izglītības programmas "Bibliotēku attīstības virzieni informācijas sabiedrībā" ietvaros iegūta apliecība par profesionālās pilnveides izglītību. Pabeigti daudzi ar BIS "Alise" saistīti kursi, jo no 1997.gada līdz 2010.gadam A.Pumpura veikusi bibliotēkas sistēmas administratora pienākumus.

2008.gadā A.Pumpura kļuvusi par Latvijas Bibliotekāru biedrības balvas "Gada bibliotekārs 2007" laureāti. Viņa atzīst, ka viņai vienmēr ļoti ir patīcis darbs ar cilvēkiem. Izmantojot savas zināšanas un prasmes, darbā ar BIS "Alise" viņa apmācījusi gan kolēģus, gan bibliotēkas lasītājus. Projekta "Trešais tēva dēls" bibliotekāru apmācības kursa "Informācijas tehnoloģiju un interneta lietošanas iemaņu uzlabošana" ietvaros datubāzu izmantošanā apmācīti Ventspils pilsētas un novada bibliotekāri, Talsu un Kuldīgas bibliotekāri. Savukārt projektā BIS "Skolu Alise" apmācīti Ventspils pilsētas un novada skolu bibliotekāri. Arī tagad Galvenās bibliotēkas vadītāja turpina vadīt mācību seminārus Ventspils pamatskolu un vidusskolu audzēkņiem par Ventspils bibliotēkas pakalpojumiem, kā arī praktiskas nodarbības par informācijas meklēšanu bibliotēkas datubāzēs un citos interneta resursos Ventspils augstskolas studentu grupām.

Bērņībā A.Pumpurai ļoti patīcis lasīt — sevišķi mīļas bijušas *Brīnumzemes* pasakas. Tas arī pēc vidusskolas beigšanas nešauboties licis izvēlēties studēt LU Filoloģijas fakultātē un iegūt Bibliotēku zinātnes un bibliogrāfijas specialitāti. Citi vaļasprieki: auto vadīšana, ceļošana un pavārmāksla. A.Pumpura teic, ka pēc dabas esot romantiķe — mīl pastaigas gar jūras krastu, patīk daba un dzīvnieki. Vēl nesenā pagātnē viņa dziedājusi kori, taču tam laika vairs neatliek. Diemžēl arvien mazāk laika atliek arī tam, kas reiz noteica dzīves ceļa izvēli — grāmatu lasīšanai.

A.Pumpura ir precējusies, ģimenē ir trīs bērni.

Latvijā norisinās E-prasmju nedēļa

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija (RAPLM) sadarbībā ar Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociāciju (LIKTA) no **2. līdz 5.martam** rīkoja E-prasmju nedēļu, kuras laikā visā Latvijā notika plašs pasākumu klāsts. E-prasmju nedēļa (*e-skills week*) ir Eiropas Komisijas iniciatīva, kas šajā laikā tiek organizēta visās Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīs. Šāds projekts Latvijā un visās ES valstīs tiek īstenots pirmo reizi.

E-prasmju nedēļas mērķis ir ieinteresēt plašāku sabiedrību e-prasmju apgūšanā un pielietošanā, informēt, kur un kā lietot jau esošās e-prasmes, uzlabot tās, kā arī popularizēt valsts sniegtos e-pakalpojumus, inovatīvu apmācību un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) pakalpojumus. Svarīgi ir veicināt iedzīvotāju izpratni, ka arvien pieaug e-prasmju nozīme dzīves kvalitātes uzlabošanā.

E-prasmju nedēļas ietvaros Latvijā norisinājās vairāk nekā 300 pasākumi 55 novadu pašvaldībās. E-

A.Pumpura

prasmju nedēļas organizēšanā iesaistījās vairāk nekā 100 partneri: valsts pārvaldes iestādes, pašvaldības, izglītības iestādes, bibliotēkas, nevalstisko organizāciju, privātā sektora un IKT nozaru pārstāvji.

Ar atklāšanas pasākuma tiešraidi portālā *www.apollo.lv* tika uzsākts divu dienu tiešražu cikls, kura ietvaros ikviens interesents varēja uzzināt par dažādiem valsts iestāžu un IKT uzņēmumu piedāvātiem e-pakalpojumiem un to izmantošanas iespējām. Internetā tika translēta arī E-prasmju nedēļas konferences tiešraide, kurā dažādas valsts pārvaldes iestādes, nevalstiskais sektors un IKT nozari pārstāvošās organizācijas informēja par aktualitātēm izglītībā, atvērtajām tehnoloģijām, "Microsoft Windows 7", e-bibliotēkas un e-prasmju izmantošanas un apgušanas iespējām, kā arī drošu internetu.

E-prasmju nedēļas ietvaros notika pasākumi skolās, kur īpaša uzmanība tika veltīta IKT pamatprasmju novērtēšanai, izmantojot LIKTA izstrādāto tiešsaistes testu "IT barometrs" (tests pieejams LIKTA tīmekļa vietnē *www.eapmacits.lv*. Tests ne vien piedāvā pārbaudīt savu kompetences līmeni IKT jomā, bet arī dod iespēju saņemt norādījumus par nepieciešamajiem uzlabojumiem.).

Latvijas bibliotēkās E-prasmju nedēļas ietvaros iedzīvotājiem gan sadarbibā ar valsts aģentūru "Kultūras informācijas sistēmas" (v/a KIS), gan izmantojot pašu bibliotēku rīcībā esošos resursus tika rīkoti dažādi bezmaksas izglītojoši informatīvie semināri. Iedzīvotāji varēja apgūt internetbankas lietošanu un iespējas, norēķinu veikšanu tiešsaistes režīmā, SMS banku, klientu portāla *www.e-latvenergo.lv* iespējas, SIA "Lattelecom" pakalpojumus iedzīvotājiem, darba sludinājumu meklēšanas iespējas internetā un praktiskus padomus CV sagatavošanai, datubāzes "Letonika" izmantošanu u.t.t. (visi mācību semināru materiāli lejupielādējami no LIKTA izveidotās E-prasmju nedēļas tīmekļa vietnes <http://www.likta.lv/LV/Aktivitates/Lapas/materiali.aspx>).

Saskaņā ar elektroniskā E-prasmju nedēļas dalībnieku skaitītāja datiem Latvijā tika novērota 3.lielākā iedzīvotāju aktivitāte ES — tajā piedalījās 20 067 iedzīvotāju.

Kā liecina Eiropas Komisijas veiktais pētījums, Latvijā internetu regulāri (vismaz reizi nedēļā) izmanto 61% iedzīvotāju, bieži (katru dienu vai gandrīz katru dienu) — 47%, kas ir tuvu ES vidējiem rādītājiem un dažās pozīcijās (piemēram, laikrakstu lasīšana tiešsaistē, internetbanku pakalpojumu izmantošana, dažāda veida interneta lietotāju veidota satura izvietojšana internetā, u.c.) ES vidējos rādītājus pat pārsniedz.

LIKTA prezidente Signe Bāliņa uzsvēra, ka E-prasmju nedēļa ir pierādījusi Latvijas iedzīvotāju un uzņēmēju lielo interesi par e-prasmju apgušanu un papildināšanu. Tāpēc ir svarīgi uzsāktās aktivitātes turpināt, jau tuvākajā laikā pieņemot Nacionālo E-prasmju attīstības programmu un rīcības plānu, ko

LIKTA ir ierosinājusi jau 2008.gadā.

E-prasmju nedēļas norises var vērot daudzās foto-galerijās bibliotēku tīmekļa vietnēs, piemēram, Limbažu Galvenajā bibliotēkā sadaļā "Jaunumi" (http://www.limbazubiblioteka.lv/lv/ms/jaunumi/e_prasmju_nedela_limbazu_galvenaja_biblioteka/).

(Informāciju sagatavoja RAPLM Komunikācijas nodaļas vadītāja vietniece Ilze Dišlere; v/a KIS sabiedrisko attiecību speciāliste Ilma Elsberga)

Parādu verdzībā par neatdotu grāmatu

Marta sākumā Latvijas plašsaziņas līdzekļus pāršalca ziņa — kāda bijusi Latvijas Universitātes (LU) studente no mācību iestādes saņēmusi ziņu, ka viņas parāds par laikus nenodotu grāmatu LU bibliotēkā (LUB) pārsniedzis 100 latu. Nenoliedzot, ka grāmatu LUB nav atdevusi, bijusi studente atzina, ka tik lielas naudas parāda nomaksai nav. Pirms vairākiem gadiem, pametot studijas LU un aizbraucot no Latvijas, studente grāmatu nodot aizmirsusi. Pēkšņi lauku adresē vēstulē saņemtā ziņa, ka par grāmatu, kura maksājusi trīs, varbūt četrus latus, nu jāmaksā parāds vairāk nekā 100 latu, studenti šokējusi.

LUB uzsver, ka viņiem ir saistības pret augstskolas studentiem, tādēļ, lai, mācību līdzekļus efektīvāk atgūtu, kavējuma nauda noteikta augstāka nekā citās bibliotēkās. LUB uzsver, ka LU studējošie par to ir informēti un ar parakstu apliecinājuši apņemšanos ievērot iekšējās kārtības noteikumus. Turklāt pastāv vismaz pieci veidi, kā pagarināt grāmatas izsniegšanas termiņu.

LUB informē, ka katram lietotājam iepriekšējā dienā pirms izdevuma nodošanas termiņa uz viņa norādīto e-pasta adresi tiek nosūtīta automātiska atgādinājuma vēstule, bet elektroniska atgādinājuma vēstule par kavējuma naudu nosūta reizi mēnesī. Ja kavējuma nauda pārsniedzusi 100 latus, tad divreiz gadā tiek nosūtīta atgādinājuma vēstule pa pastu. LUB arīdzan nopietni izvērtē iemeslus, kāpēc parādnieks aizmirsis ceļu uz bibliotēku. Ja tiek uzrādīti attaisnojoši iemesli, piemēram, iesniegta slimības lapas kopija, kavējuma nauda tiek atcelta vai samazināta.

LUB direktore **Iveta Gudakovska** atzīmē, ka, ja kāds parādnieks neatdod grāmatu, piemēram, 1000 dienu, tas nozīmē, ka vismaz 100 studentiem ir liegta iespēja izmantot šo mācību līdzekli. Kaut arī bibliotēkai, ja students grāmatu neatdod un parādu nemaksā, būtu tiesības iesaistīt tiesu izpildītājus — tādā gadījumā sankcijas būtu daudz bargākas — LUB nebūt tos neapzinīgajam neuzrīda, vienīgi pārtrauc apkalpošanu vai izslēdz un neļauj izmantot kopkatalogu. "Ārzemēs nebūtu iedomājams, ka students neatdod grāmatu bibliotēkai. Pie mums tas diemžēl ir sabiedrības attieksmes jautājums pret bibliotēku" konstatē I.Gudakovska.

(Antra Gabre, *Neatkarīgā Rīta Avīze*, Nr.54, 2010, 5.marts., 8.lpp.)

Izglītības likuma grozījumos bibliotekāro un informācijas pakalpojumu pieejamību skolās nosaka par obligātu

4.martā Saeima galīgajā lasījumā atbalstīja Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas sagatavotos "Grozījumus Izglītības likumā" (<http://www.likumi.lv/doc.php?id=206963&from=off>).

Tagad likumā nostiprināta arī bibliotekāro un informācijas pakalpojumu pieejamība izglītības iestādēs. Likuma grozījumi nosaka, ka izglītības iestādes vadītājam ir pienākums nodrošināt izglītības iestādes piekļuvi bibliotekārajiem un informācijas pakalpojumiem, savukārt izglītojamajiem noteiktas tiesības tos saņemt.

Ministru kabinets noteiks kārtību, savukārt Izglītības un zinātnes ministrija pārraudzīs bibliotekāro un informācijas pakalpojumu nodrošināšanu pedagogiem un izglītojamajiem.

Pašvaldību kompetencē savukārt būs nodrošināt iespēju izglītības iestādēm izmantot valsts vienoto bibliotēku informācijas sistēmu, kā arī apgādāt tās padotībā esošās izglītības iestādes ar mācību literatūru un mācību procesam nepieciešamo cita veida literatūru.

Likums paredz izveidot Valsts izglītības informācijas sistēmu, kurā būs pieejama informācija par izglītības iestādēm, licencētām un akreditētām izglītības programmām, izglītojamiem, pedagogiem, augstskolu un koledžu akadēmisko personālu, izglītības dokumentiem un valsts statistiku. Sistēmu uzturēs Izglītības un zinātnes ministrija.

Likuma grozījumi stājušies spēkā 2010.gada 26.martā.

(Preses relīze LETA, 04.03.2010.)

Jaunieši apmāca seniorus datorprasmēs

8.martā Limbažu Galvenajā bibliotēkā (LGB) uzsāktas senioru datorapmācības, kurās kā skolotāji iesaistīti jaunieši. Apmācības turpināsies līdz maijam.

Eiropā plaši izplatītas ir t.s. *trešā dzīves posma* universitātes (*The Third Age Universities*), kur tiek piedāvātas izglītības iespējas senioriem līdz pat 80, 90 un vairāk gadiem. Apmācības procesā bieži tiek iesaistīti arī jaunieši: skolnieki un studenti. Saziņa starp paaudzēm ir ļoti svarīga, jo tā veicina pieredzes apmaiņu un savstarpējo saprašanu.

LGB seniori ar jauniešu palīdzību apgūst datorzinības, savukārt seniori ar jauniešiem dalās savā dzīves un darba pieredzē. Kursu noslēgumā seniori un jaunieši kopīgi radīs datorprezentāciju, stāstu vai fotoalbumu par tēmu "Mans darbs. Pagātne – tagadne – nākotne".

Ideja radusies, kopā ar Viļķenes bibliotēku piedaloties starptautiskā projektā un novērojot seniori-juniori metodes izmantošanu Vācijā un Skotijā.

Apmācību fotogalerija apskatāma LGB tīmekļa viet-

nē sadaļā "Jaunumi" (http://www.limbazubiblioteka.lv/lv/ms/jaunumi/jauniesi_apmaca_seniorus/jauniesi_apmaca_seniorus/).

(Informāciju sagatavoja LGB Datu apstrādes nodaļas vadītāja, nodarbību koordinatore Irina Briede)

Apgāds "Zvaigzne ABC" piedāvā pirmo Latvijas izdevēju publicēto e-grāmatu

10.martā apgāds "Zvaigzne ABC" piedāvāja pirmo grāmatu elektroniskā formātā, ko var iegādāties un lejuplādēt internetā. Tā ir Jura Rubeņa un Lorenša Frīmena grāmata "Krīzes iespējas".

Lai iegādātos e-grāmatu, jāreģistrējas interneta grāmatnīcā www.gramatuklubs.lv.

Lai izmēģinātu e-grāmatu lejupielādi, "Apgāds Zvaigzne ABC" kā bezmaksas paraugu piedāvā lejuplādēt Stīga Lārsona "Millennium" triloģijas otrās daļas ievadu 10 000 zīmju apjomā.

Ja vien ir pieejams internets, e-grāmatu var iegādāties visā pasaulē jebkurā diennakts laikā. Tās autoritātes ir aizsargātas un pilnībā ir novērsta pirātisma iespēja. E-grāmatu var lasīt uz datora ekrāna vai arī e-lasītājos. E-lasītājus var iegādāties grāmatnīcās, arī internetgrāmatnīcā www.gramatuklubs.lv.

(Informāciju sagatavoja apgāda "Zvaigzne ABC" sabiedrisko attiecību projektu vadītāja Kristīne Stepiņa)

V.Kilbloka

Inčukalna bibliotēkā — novadniece Artas Saukānes pirmā dzejas krājuma atvēršanas svētki

To, ka šajā datorizētajā laikā dzeju vēl arvien raksta un lasa, **10.martā** vienprātīgi atzina inčukalnieši. Inčukalna novada bibliotēkā uz tikšanos ar lasītājiem bija ieradusies jaunā dzejniece, novadniece **Arta Saukāne**.

Viņa sevi jau pieteikusi Dzejas dienās, radio SWH konkursā un vairākās publikācijās presē. Šoreiz dzejniece lasītājus iepriecināja un reizē pārsteidza ar savu pirmo dzejoļu krājumu "...Marmelādes Joks...". Priecēja ar saturu un pārsteidza ar grāmatīņas vēl neredzēto noformējumu — pašas adītu iesējumu saules dzeltenā krāsā. Gan vāciņi, gan lapu starplikas veidotas kā adījums no mīkstas dzijas. Tapušas 11 tādas grāmatas. Pati Arta teic, ka rokdarbi ir viņas hobijs. "Apadīto" dzeju sanākušie poēzijas mīļi ar interesi apskatīja un aptaustīja — tiešām rūpīgs adījums.

Jaunā dzejniece ir inčukalniete un viņas iedvesmas avots vienmēr bijis apkārtnes īpašais skaistums. Te tapis arī viņas pirmais dzejolis. Bet dzejošana mantota no omītes, kura sacerējusi pantus sev un savu tuvinieku priekam. Un Artai tie vienkārši atnāk, jāsteidz tik pierakstīt. Savam piecgadīgajam dēliņam Nikam viņa dzied dziesmiņas pašas vārdiem. Taču tāda īsta bērniem domāta dzeja vēl nenāk. Varbūt ar laiku. Bet top otrā grāmata lielajiem lasītājiem, kuras salīdzinošā simbolika būs ogas. Mellenes, zilenes, dzērvenes un tām raksturīgās "krāsu un garšu" noskaņas. Noformējumam — violetā.

Jaunā dzejniece savus dzejoļus runāja klusinātā balsī. Taču tajos bija jaušams domas spēks, patiesas jūtas, pārdzīvojums. Tikšanās izskaņā Arta atbild uz klausītāju jautājumiem. Inčukalnieši saņem dzejnieces apsolījumu ierasties vēlreiz, ar otro grāmatu.

(Informāciju sagatavoja Inčukalna novada bibliotēkas lasītāja Inta Martinsons; Vijas Onskules foto)

UNESCO Starptautiskā ekspertu padome atzinīgi vērtē Gaismaspils celtniecībā paveikto

18.martā Latvijā gadskārtēji viesojās UNESCO Starptautiskās ekspertu padomes locekļi, kas preses konferencē atzinīgi novērtēja Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) projekta īstenošanā paveikto un uzsvēra neapšaubāmo progresu LNB projekta realizācijā pēc apmēram septiņiem sagatavošanās gadiem.

UNESCO Starptautiskā ekspertu padome, kurā ir deviņi bibliotēku, arhīvu un kultūras nozares vadošie speciālisti no Zviedrijas, Dānijas, Norvēģijas, Somijas, Igaunijas, Krievijas, Nīderlandes, Francijas un ASV,

UNESCO Starptautiskās ekspertu padomes locekļi Rīgā

apskatīja LNB būvlaukumu, novērtēja padarīto, kā arī sniedza rekomendācijas un ieteikumus projekta tālākai attīstībai. Starptautiskie eksperti arī iepazinās ar ziņojumu par LNB projekta attīstību, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija (LNK) un LNB Atbalsta biedrības aktivitātēm starpsanāksmju posmā, Papīra restaurācijas centra izveidi.

(Emīlija Kozule, LETA, 18.03.2010.; Ligita Ieviņas foto)

Ekonomikas policija arestē e-bibliotēkas serverus

18.martā Ekonomikas policija, pamatojoties uz aizdomām par autortiesību pārkāpumiem, arestējusi "Ideju Foruma bibliotēkas" (www.e-biblioteka.lv) serverus, kas atradās "Izzi" datu centrā, paralizējot e-bibliotēkas darbu.

Ekonomikas policijas pārvaldē gada sākumā saņemti vairāki iesniegumi un sūdzības par to, ka e-bibliotēkā bez atļaujas tiek publicēti autortiesību objekti. Saistībā ar notikušo Ekonomikas policijas pārvalde sākusī kriminālprocesu pēc Krimināllikuma 148.panta 1.daļas — par autortiesību tišu pārkāpšanu, ja tā izdarīta, pārkāpjot autora tiesības uz darba izmantošanu, vai par blakustiesību tišu pārkāpšanu. Par to var sodīt ar arestu, piespiedu darbu vai naudas sodu līdz 100 minimālajām mēnešalgām (18 000 latiem), konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas.

Policija izmeklēšanā noskaidrojusi, ka interneta vietnē www.e-biblioteka.lv "Ideju foruma bibliotēka" veic autortiesību objektu reproducēšanu digitālajā, audio un video formātos, publiskošanu un padarīšanu pieejamu sabiedrībai tādā veidā, ka tam var piekļūt bez attiecīgās autortiesību īpašnieka atļaujas, tādējādi pārkāpjot vairākas "Autortiesību likumā" ietvertas normas. Turklāt tika konstatēts, ka informācija par dažiem autortiesību objektiem jau ir izdzēsta, kas liecināja par apzinātu noziedzīga nodarījuma pēdu un pierādījumu slēpšanu. Līdz ar to saskaņā ar Kriminālprocesa normām tika pieņemts lēmums par "Ideju Foruma bibliotēkas" serveru izņemšanu,

lai nodrošinātu pierādījumus kriminālprocesā, to saglabāšanu veselā, neizmainītā stāvoklī, un pārtrauktu autortiesību objektu neatļautu izmantošanu.

E-bibliotēkas veidotāji lēmumu uzskata par nelikumīgu un nolēmuši to pārsūdzēt.

18.martā sašutumu par "Ideju Foruma bibliotēkas" apturēšanu atklātā vēstulē Ministru prezidentam Valdim Dombrovskim paiduši Latvijas Neredzīgo biedrības, Liepājas Neredzīgo biedrības un invalīdu un viņu draugu apvienības "Apeironi" vadītāji, uzsverot, ka tūkstošiem neredzīgo, nedzirdīgo un cilvēkus ratiņkrēslā ir palikuši bez iespējas lasīt, uzzināt un izglītoties. Izceļot šīs e-bibliotēkas lomu cilvēku ar invaliditāti dzīvē, 2010.gada februārī "Apeironi" tai pasniedza īpašo balvu "Zelta kruķis" par virtuālo pieejamību. Pilns vēstules teksts lasāms: Par e-bibliotēkas darbības ierobežošanu. *Latvijas reitingi* [tiešsaiste]. 2010.g. 18.marts. [skatīts 2010.g. 2.jūn.]. Pieejams: <http://www.reitingi.lv/lv/archive/zinatne/39818.html>.

23.martā vairāki sabiedrībā pazīstami rakstnieki, žurnālisti un sabiedriskie darbinieki (Guntis Berelis, Nora Ikstena, Imants Ziedonis, Māra Zālīte, Laima Muktupāvela, Knuts Skujenieks, Juris Kronbergs, Jānis Rokpelnis, Pauls Bankovskis, Lato Lapsa, Dace Rukšāne-Ščipčinska, Andra Manfelde, Aleksejs Loskutovs, Andrejs Judins, Roze Stiebra, Ināra Kolmane un citi)

vēršoties Ekonomikas policijā ar pretenzijām pret e-bibliotēkas servera arestu, pārtraucot tās darbību. Vēstulē aizrādīts, ka ar šo rīcību Ekonomikas policija pārkāpusi viņu "Autortiesību likumā" noteiktās tiesības uz publiskā patapinājuma atlīdzību, ko aprēķina atbilstoši autora darba lasīšanas, skatīšanās reizu (t.i., izsniegumu) skaitam, tādējādi nodarot tiem finansiālus zaudējumus.

Vēstules autori lūguši atdot e-bibliotēkas serverus, lai tā pēc iespējas ātrāk varētu atsākt darbību, kā arī pārbaudīt serveru aresta likumību.

(*Jānis Skruzis, LETA, 18.03.2010.; Aila Ādamsons LETA, 18.03.2010.; Ilze Mežniece, LETA, 18.03.2010.; Aija Rutka, LETA, 23.03.2010., Preses relīze, LETA, 24.03.2010.*)

Gūtenberga galaktika Grāmatniecības muzeji Eiropā. Kādam būt grāmatas muzejam Latvijā?

Interneta informācija liecina, ka pasaulē ir vairāki simti poligrāfijas, papīra, rakstības vēstures muzeju. Visu grāmatniecības muzeju apzināšanai un rūpīgākai iepazīšanai viena cilvēka mūžs par īsu! Taču arī viena muzeja apmeklējums var sniegt jaunu skatījumu uz gadu tūkstošiem senā informācijas nesēja attīstību un nozīmi vēstures norisēs.

Grāmatniecības muzejus var atrast ikvienā Rietumeiropas valstī. Lielākā skaitā tie sastopami pirmā grāmatiespiedēja Johana Gūtenberga dzimtenē Vācijā un tās kaimiņvalstīs, kur strauji izplatījās grāmatiespēšanas māksla — tagadējās Nīderlandes, Beļģijas un Šveices teritorijā. Muzejiem ir atšķirīgi finansēšanas modeļi, pakļautība, kolekciju veidošanās vēsture un sastāvs. Izcilā 16.gadsimta tipogrāfa Kristofa Plantēna un viņa darba turpinātāju Morētiju muzejs pieder Antverpenes pilsētai, tā krājuma kodols ir dzimtas 300 gados uzkrātais mantojums, tostarp bibliotēka un iespiedēju darījumu arhīvs. Visslavenākā — Gūtenberga muzeja Maincā — daudzpusīgo darbību nodrošina ne vien publiskais, bet arī privātfondu un biedrību finansējums. Turpretī Kapejādes (Spānija) papīra dzirnavas, kas joprojām darbojas un piedāvā interesentiem ekskluzīvu papīru, spēj izdzīvot no savas peļņas. Daudzi grāmatniecības muzeji darbojas nacionālo un publisko bibliotēku paspārnē, piemēram, Tipogrāfijas muzejs Beļģijas Karaliskajā bibliotēkā Briselē, Bodoni muzejs Palatina bibliotēkā Parmā. Arī Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa kopš 1964.gada interesentiem piedāvā pastāvīgu izstādi "Latviešu grāmatniecības vēsture", kas konspektīvi atspoguļo nacionālās grāmatniecības attīstību no sākotnes līdz 20.gadsimtam. Savukārt izstādē "Cimelia" eksponēti interesantākie dažādu tautu rokraksti un iespieddarbi no Reto grāmatu un rokrakstu nodaļas kolekcijas.

Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja Komunikāciju un izdevumu nodaļas galvenais speciālists,

Foto: Ligita Ieviņa

Foto:
Marlēna
Krasovska

“Gūtenberga galaktika”
Paula Stradiņa
Medicīnas vēstures
muzejā. Interesenti
varēja aplūkot gan
muzeja retās grāmatas,
gan muzeja speciālista,
grāmatpētnieka Arta
Ērgļa (pirmais no
kreisās) materiālus,
kas iegūti Eiropas
grāmatniecības muzejos

izdevējs **Artis Ērglis**, kura interešu lokā ir arī grāmatas vēsture, ir apceļojis daudzus grāmatniecības muzejus. **30.martā** viņa darba vietā — P.Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā — LNB Bibliotēkzinātnes un grāmatniecības vēstures diskusijkluba “Gūtenberga galaktika” ietvaros notika sanāksme “Grāmatniecības muzeji Eiropā. Kādam būt grāmatas muzejam Latvijā?” Priekšlasījums bija veltīts nozīmīgākajiem un interesantākiem muzejiem, tajā skaitā Gūtenberga muzeju Maincā, Kapējādes papīra dzirnavām, Spānijas Nacionālās bibliotēkas muzeju Madridē, Beļģijas Karaliskās bibliotēkas Tipogrāfijas muzeju, Plantēna-Morētija muzeju (16. gadsimta 70.gados pie Kristofa Plantēna strādāja pirmais Rīgas grāmatiespiedējs Nikolauss Mollins). Pirms priekšlasījuma apmeklētāji varēja ieskatīties muzeja

bibliotēkas reto grāmatu un rokrakstu krājumā, kā arī aplūkot medicīnas vēstures grāmatas ekspozīcijā.

(Informāciju sagatavoja LNB BAI Bibliotēku pētniecības un informācijas nodaļas vadītāja Jana Dreimane)

LNB Atbalsta biedrība aicina valdību pabeigt LNB būvniecību līdz 2012. gadam

26.martā notika Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības (LNB AB) kopsapulce. Tajā tika pieņemts aicinājums Latvijas valdībai un Saeimai par LNB jaunās ēkas būvniecības projekta īstenošanas stratēģisko mērķi atzīt pilnvērtīgu LNB darbības uzsākšanu jaunajā ēkā, nekavējoties saskaņot un apstiprināt LNB

būvniecības termiņus un finansējumu, kā arī pabeigt LNB ēkas būvniecību līdz 2012. gadam. Aicinājums tika pieņemts laikā, kad valdībai jāizšķiras par LNB projekta turpmāko attīstību un realizācijas tempiem.

Pilns aicinājuma teksts lasāms: **Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība. Aicinājums Latvijas**

Saeimai un valdībai par Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) projekta īstenošanu [tiešsaiste]. 2010.g. 26.marts. [skatīts 2010.g. 2.jūn.]. Pieejams: <http://www.gaisma.lv/lat/news/hotnews/index.php?30758>.

(Informāciju sagatavoja LNB AB sabiedrisko attiecību speciāliste Sanita Kitajeva)

LR kultūras ministrs Ints Dālderis

LNB AB valdes priekšsēdētāja Undīne Būde un viņas vietnieks Vāldis Lokenbahs

Karina Pētersone

Arhitekts Gunārs Birkerts

Par labāko 2009.gada jaunbūvi atzīst Pārventas bibliotēku Ventspilī

26.martā ar uzvarētāju svinīgu apbalvošanu noslēdzās Latvijas Būvnieku asociācijas (LBA) rīkotā skate "Gada labākā būve Latvijā 2009". LBA šādu skati rīko kopš 1998.gada. Arī šogad, neskatoties uz būvdarbu apjoma straujo samazināšanos, skatei tika pieteikti 27 objekti (2008.gadā — 44 objekti) sešās nominācijās: "Jaunbūve", "Rekonstrukcija", "Restaurācija", "Inženierbūve", "Santehnikas darbi"/"Elektromontāžas darbi".

Par 2009.gada labāko jaunbūvi atzīta Pārventas bibliotēka Ventspilī, Tārgales ielā 4, kuru projektēja SIA "India" un SIA "MDK Konstruktori". Bibliotēka tika iecerēta kā dāvana ventspilniekiem pilsētas 719.dzimšanas dienā un atklāta Ventspils pilsētas svētkos 2009.gada 6.augustā.

(Ivars Motivāns, LETA, Nozare.lv, 26.03.2010.)

Valdība apstiprina Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumus

30.martā Ministru kabinets (MK) apstiprināja jaunos Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumus (MK noteikumi Nr.317 "Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumi", <http://www.likumi.lv/doc.php?id=207514&from=off>), kuru mērķis ir pilnveidot bibliotēku krājumu uzskaiti un sniegt normatīvo regulējumu krājumu uzskaites jautājumos. Ar šo spēku zaudējuši Ministru kabineta 2001.gada 7.augusta noteikumi Nr.354 "Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumi".

Noteikumu jaunā versija nosaka detalizētu kārtību bibliotēku krājumu veidošanas uzraudzībai un kontrolei. Precizēta kārtība bibliotēku krājumu individuālajā un summārajā uzskaitē.

Noteikti divi bibliotēkas krājuma pārbaudes veidi — bibliotēkas krājuma inventarizācija un bibliotēkas krājuma esamības pārbaude seniespiedumiem, retām grāmatām, rokrakstiem un citiem kultūras pieminekļiem, kā arī precizēta to veikšanas kārtība un periodiskums.

Noteikta kārtība iespieddarbu un citu dokumentu pieņemšanai, kuri saņemti no bibliotēkas lietotājiem nozaudēto vietā. Noteikta pieļaujamā norma iespieddarbu un citu dokumentu norakstīšanai, kas dažādu iemeslu dēļ pazuduši brīvpieejas apstākļos.

Pielikumos pievienoti individuālās un summārās uzskaites grāmatu, inventarizācijas akta, akta par iespieddarbu un citu dokumentu pieņemšanu, kuri saņemti no bibliotēkas lietotājiem nozaudēto vietā paraugi.

(Emīlija Kozule, LETA, 30.03.2010.)

Kanādas latviešu centra bibliotēkas dāvinājums Latvijas Nacionālajai bibliotēkai

Martā Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Nacionālajā analītiskās datubāzē (<http://www.lnb.lv/lv/>

lasitajiem/katalogi-un-datu-bazes/nacionalas-bibliografijas-datubazes) iekļauti 50 000 aprakstu par laikrakstā "Laiks", kas iznāca Ņujorkā no 1949.gada novembra līdz 1990.gadam, ievietotajiem rakstiem. Apraksti veidoti Kanādas latviešu centra Toronto bibliotēkā **Rasmas Ruģeles** vadībā. Latvijas kultūrvēsturei nozīmīgā informācija saņemta kā dāvinājums.

Laikraksts "Laiks" sniedz ziņas par latviešu dzīvi Ziemeļamerikā, kā arī Eiropā, Austrālijā un Dienvidamerikā. Laika periodā no 1949.gada līdz 1990.gadam laikraksts iznāca divas reizes nedēļā, uz astoņām lappusēm.

Konvertēto ierakstu autortiesības saglabā Rasma Ruģele, bet Nacionālās analītiskās datubāzes lietotājiem paplašinājušās iespējas iegūt informāciju par kultūras un valodas vidi, kas, ģeogrāfiski atrodas tālu no Latvijas, nepārprotami saistīta ar visu latvisko.

(Informāciju sagatavoja LNB Bibliogrāfijas institūta direktore Anita Goldberga)

Sastādījusi Marlēna Krasovska

Lūdzam informēt par svarīgiem notikumiem Jūsu bibliotēkā!

Tālr.: 67969132

E-pasts: Biblioteku.Pasaule@lnb.lv